FONS 2016 / 2 (3)

Biuletyn Informacyjno-Naukowy Stowarzyszenia Badań nad Źródłami i Funkcjami Prawa „Fontes”

ISSN 2451-2052

I. Słowo wstępne

Szanowni Państwo, Członkowie i Sympatycy Stowarzyszenia Badań nad Źródłami i Funkcjami Prawa „Fontes”;

Nasza redakcja oddaje Państwu drugi tegoroczny numer Biuletynu Informacyjno-Naukowego "Fons".

W niniejszym numerze chcielibyśmy szczególnie zwrócić Państwa uwagę na informacje dotyczące: V zjazdu Stowarzyszenia FONTES (24-25 wrzesień, Sosnowiec), innych organizowanych konferencji naukowych, rozwoju naukowo-zawodowego członków FONTES, a także działalności Partnera Naszego Stowarzyszenia - Forum Myśli Instytucjonalnej.

Warto także odnotować uzyskanie przez FONS numeru ISSN oraz postępy kwartalnika na drodze do przekształcania się w czasopismo bardziej naukowo-informacyjne, aniżeli informacyjno-naukowe.

Redakcja pragnie podziękować członkom Naszego Stowarzyszenia (Patrykowi Benderowi, Aleksandrowi Słyszowi, Ewie Wójcickiej) za udzielenie FONS wywiadów.

Redakcja zwraca się z prośbą do członków FONTES o zgłaszanie się osób zainteresowanych objęciem funkcji (społecznej) Zastępcy Redaktora Naczelnego FONS (jego obowiązki dotyczą przede wszystkim wywiadów z nowymi członkami oraz współdziałania w innych pracach pisarsko-technicznych Redakcji FONS). Redakcja dziękuje Panu doktorowi Hubertowi Kaczmarczykowi za wykonywanie tej funkcji w przeciągu wydawania pierwszych numerów FONS.

Redaktor Naczelny „Fons”

Piotr Feczko

Układ treści numeru

I. Słowo wstępne……..1

II. Sprawy Bieżące Stowarzyszenia…….3

A. V Zjazd Stowarzyszenia Badań nad Źródłami i Funkcjami Prawa Fontes…….3

B. XXII Zjazd Katedr Teorii i Filozofii Prawa……...…….7

C. Konkurs „Wykładnia prawa jako pochodna rozumienia celu i sposobu działania” ……..…8

III. Wieści dotyczące konferencji naukowych……12

A. „Unification-Integration-Convergence. Mutual interaction of contemporary systems and branches of law”…….…….……....12

B. "Charakter i konstrukcja zadań samorządu terytorialnego - potrzeba reinterpretacji"……...14

C. „Własność w systemie prawa”……..…..15

D. „Prawo administracyjne i administracja wobec współczesnych ryzyk”…….20

E. „Finanse Samorządu Terytorialnego: Organizacja, funkcjonowanie i kierunku rozwoju”…….21

F. "Wokół metody. Jak badać instytucje?”……..……24

G. „Nowa Ekonomia Instytucjonalna a Nauki o Zarządzaniu”…….…..26

III. Wywiady……...…..35

A. Wywiad z panem doktorem Aleksandrem Słyszem …….….35

B. Wywiad z panią doktor Ewą Wójcicką……..38

C. Wywiad z panem magistrem Patrykiem Benderem…….…….40

IV. Informacje o osiągnięciach członków Stowarzyszenia ……..….43

II. Sprawy Bieżące Stowarzyszenia

A.
V Zjazd Stowarzyszenia Badań nad Źródłami i Funkcjami Prawa Fontes

Znane są już szczegóły organizacyjne dotyczące V Zjazdu naszego Stowarzyszenia, połączonego z interdyscyplinarną konferencją naukową pt.

„Prawo w konfrontacji z presją polityczną"

Zjazd odbędzie się w dniach **24-25 września 2016 r.** w **Sosnowcu**, na terenie **Wyższej Szkoły Humanitas w Sosnowcu, ul. Kilińskiego 43.**

Podstawowym celem naukowym konferencji będzie analiza - zarówno w aspekcie czysto teoretycznym, jak i w kontekście aktualnych zjawisk polityczno-społecznych - motywów źródeł i dysponentów procesu legislacyjnego; wykładni prawa oraz realnego oddziaływania prawa na społeczeństwo i składające się nań jednostki.

W skład Rady Naukowej konferencji wchodzą:
prof. nadzw. dr hab.Paweł Chmielnicki
prof. nadzw. dr hab. Piotr Dobosz
prof. nadzw. dr hab. Marek Mączyński
prof. zw. dr hab. prof. nadzw. dr hab. Jerzy Menkes
prof. nadzw. dr hab. Iwona Niżnik-Dobosz
prof. nadzw. dr hab. Jerzy Paśnik
prof. nadzw. dr hab. Piotr Stec
prof. zw. dr hab. Adam Sulikowski
prof. nadzw. dr hab. Mariusz Załucki
prof. zw. dr hab. Adam Lityński Adam
prof. nadzw. dr hab. Bolesław M. Ćwiertniak

Najważniejsze punkty ramowego program zjazdu przedstawiają się, jak niżej:
(UWAGA: plan wystąpień będzie jeszcze korygowany, m.in. z uwagi na zgłoszenie się kilku osób „w ostatniej chwili" !)

23 września 2016 r., od godz. 17.00:

Posiedzenia Zarządu i Komisji Rewizyjnej

24 września 2016 r.: Konferencja - dzień I

10.00 Inauguracja konferencji

Wystąpienia przedstawicieli organizatorów:
Stowarzyszenia Badań nad Źródłami i Funkcjami Prawa „Fontes”
Wyższej Szkoły Humanitas w Sosnowcu

10.30 – 14.00 I Sesja plenarna, tytuł sesji: ***Wpływ ideologii na treść prawa***

Moderator: prof. nadzw. dr hab. Piotr Dobosz

10.30 – 13.00 Wystąpienia prelegentów (ok. 20 min.)

1) Dr Marta Andruszkiewicz „Etyczne aspekty tworzenia prawa. Wpływ aksjologii na treść prawa”
2) Dr Łukasz Pikuła „Relacja prawa i polityki ze stanowiska współczesnej filozofii prawa”
3) Prof. dr hab. Adam Sulikowski „Apolityczność jako ideologia Trybunału Konstytucyjnego (i jej wpływ na orzecznictwo)”
4) Prof. UŁ dr hab. Michał Kasiński „Mit lokalnego przywództwa jako narzędzie presji politycznej na przemiany prawnego modelu władzy”
5) Prof. UJK. dr hab. Leszek Bielecki „Ustrojowe prawo administracyjne dotyczące Krajowej Administracji Skarbowej jako przykład wpływu ideologii politycznej na kształt prawa”
6) Prof. UJK dr hab. Piotr Ruczkowski „Aksjologia tworzenia i stosowania administracyjnego prawa rzeczowego”
7) Dr Grzegorz Krawiec „*Gendermainstreaming versus family mainstreaming* w prawie administracyjnym”
8) Dr Aleksander Słysz „Moralność a kształtowanie przedmiotowego zakresu opodatkowania podatkami dochodowymi i podatkiem od towarów i usług”

13.00 – 14.00. Dyskusja

14.00 Obiad

15.00 – 18.30 II Sesja plenarna, tytuł: ***Wykładnia prawa jako pochodna rozumienia celu i sposobu działania. Prezentacja najlepszych prac nagrodzonych w konkursie „Fontes”.***

Moderator: prof. nadzw. dr hab. Paweł Chmielnicki

15.00 – 17.45 Wystąpienia prelegentów (ok. 20 min.)

1) Dr Katarzyna Kurzępa-Dedo, dr Elżbieta Kurzępa „Ustawa z dnia 19 kwietnia 2013 r. o zmianie ustawy – Prawo bankowe oraz ustawy o funduszach inwestycyjnych”
2) Mgr Katarzyna Grotkowska „Projekt ustawy o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii”
3) Dr Ewelina Żelasko-Makowska, mgr Patrycja Sołtysiak „Ustawa z dnia 27 lipca 2012 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz ustawy o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw”
4) Dr Magdalena Gurdek, mgr Sławomir Gurdek „Ustawa z dnia 24 lipca 2015 r. o zmianie ustawy - Prawo o ruchu drogowym oraz ustawy o strażach gminnych”
5) Mgr Monika Iwaniec „Ustawa z dnia 29 sierpnia 2014 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz niektórych innych ustaw”

6) Dr Bogusław Przywora „Ustawa z dnia 5 sierpnia 2015 r. o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego”

17.45 – 18.30 Dyskusja

24 września 2016 r.:

18.30 – 20.00. Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia Badań nad Źródłami i Funkcjami Prawa

— Zatwierdzanie planu projektów badawczych Stowarzyszenia na następny okres,
— Rozpatrzenie sprawozdania Komisji Rewizyjnej,
— Rozpatrzenie sprawozdań z realizowanych projektów badawczych,
— Uchwalenie budżetu,
— Zmiany w statucie Stowarzyszenia,
— Nadanie tytułów Członka Honorowego Stowarzyszenia,
— Ustalenie terminu i miejsca VI, wyborczego Zjazdu Stowarzyszenia Badań nad Źródłami i Funkcjami Prawa,
— Sprawy bieżące.

20.30. Uroczysta kolacja

25 września 2016 r.: Konferencja - dzień II

DZIEŃ II (25 września)

10.00 – 14.30 **III Sesja plenarna, tytuł:** ***Motywy źródeł i dysponentów procesu legislacyjnego a realne oddziaływanie prawa***

Panel I

Moderator: prof. nadzw. dr hab. Bolesław M. Ćwiertniak

10.00 – 13.00 Wystąpienia prelegentów (ok. 20 min.)

1) Dr Marek Woch „Polityka a Służba Zdrowia w Polsce”
2) Dr Agata Barczewska-Dziobek „Aksjologiczne podstawy partycypacji obywatelskiej”
3) Dr Jarosław Czerw „Wpływ presji politycznej na zmiany ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym w VII kadencji Sejmu RP”
4) Dr Paulina Bieś-Srokosz „Tworzenie nietypowych podmiotów administracji publicznej w Polsce – presja polityczna czy społeczna?”
5) Dr Olgierd Kucharski „Nakazy płacowe Inspektora pracy - geneza i skutki”
6) Mgr Joanna Witkowska “Interpretations of law in the presence of tax avoidance. Boundaries of Anti-Avoidance Rule in the EC Recommendation C-(2012) 8806 of 6 December 2012, the subject-to-tax rule and the ATAD Proposal of Directive of 28 January 2016 Context”

7) Dr Aleksandra Stopová- Kozioł „Projekt rozporządzenia Rady UE w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń sądowych w zakresie skutków majątkowych zarejestrowanych związków partnerskich"
8) Dr Anna Kalisz „Mediacja jako instrument realizacji celów partykularnych i uzupełnienie orzekania sądowego"

13.00 – 14.30 Dyskusja

Panel II

Moderator: prof. nadzw. dr hab. Iwona Niżnik - Dobosz

10.00 – 13.00 Wystąpienia prelegentów (ok. 20 min.)

1) Mgr Patryk Bender „Ograniczenie sumy hipoteki na nieruchomości rolnej – przyczyny, skutki i perspektywy regulacji"
2) Mgr Joanna Podczaszy „Przepisy o upadłości konsumenckiej jako rodzaj decyzji politycznej wynikającej z określonych potrzeb i świadomości elit politycznych"
3) Dr Grzegorz Maroń „Wpływ ideologii religijnej na praktykę uchwałodawczą organów samorządu terytorialnego na przykładzie ustanawiania świętych patronów miast (gmin), powiatów i województw"
4) Dr Maciej Borski „Polityczne uwarunkowania nowelizacji kodeksu wyborczego z 2014 r. w zakresie głosowania korespondencyjnego"
5) Dr Tomasz Moll „Ustawa o związkach metropolitalnych – rozwiązanie słuszne czy kompromisowe?"
6) Mgr Anna Wójtowicz-Dawid „Podwykonawstwo w robotach budowlanych – potrzeba zmiany prawa zamówień publicznych czy zmiana potrzeb?"
7) Dr Katarzyna Płonka-Bielenin „Instytucja zarządzania kryzysowego w Polsce - założenia i rzeczywistość"
8) Dr Piotr Feczko „Problemy wspierania innowacyjności przez sektor publiczny w Polsce i w Chinach"
9) Dr Marek Stych „Wybrane zagadnienia ochrony środowiska w rozwiązaniach białoruskich"

13.00 – 14.30 Dyskusja

14.30 – 15.00 Podsumowanie i zamknięcie obrad.

Wystąpienia moderatorów sesji
Wystąpienia przedstawicieli organizatorów:
Stowarzyszenia Badań nad Źródłami i Funkcjami Prawa „Fontes"
Wyższej Szkoły Humanitas w Sosnowcu

15.00 Obiad, pożegnanie uczestników V Zjazdu i konferencji

.Organizatorzy przewidują opublikowanie referatów przygotowanych przez uczestników konferencji w formie recenzowanej monografii naukowej, lub numeru specjalnego ogólnopolskiego miesięcznika prawniczego ***„Przegląd Prawa Publicznego"*** (7 pkt.). Nie później niż do **31 grudnia 2016 r.** należy przesłać tekst referatu.

B.

XXII Zjazd Katedr Teorii i Filozofii Prawa

Na XXII Zjeździe Katedr Teorii i Filozofii Prawa, jaki odbędzie się w dniach 18-21 września 2016 r. we Wrocławiu, pod hasłem „Prawo – polityka – sfera publiczna" został zorganizowany panel pod patronatem „Fontes - **„Prawo jako instrument realizacji celów partykularnych"**. Szczegóły są dostępne na witrynie: **www.zjazd2016.teoria.prawo.uni.wroc.pl**

Program obrad grupy roboczej Fontes na XXII Zjeździe Katedr Teorii i Filozofii Prawa we Wrocławiu

GR 10 Prawo jako instrument realizacji celów partykularnych

Wtorek, 20 września 2016 r. *(najprawdopodobniej)*

Moderator: prof. nadzw. dr hab. Paweł Chmielnicki

Godziny wystąpień będą jeszcze ustalane

1) prof. nadzw. dr hab. Tadeusz Biernat **W poszukiwaniu adekwatnego modelu analizy tworzenia prawa**
2) prof. nadzw. dr hab. Jerzy Paśnik **Normatywne uwarunkowania technik manipulacyjnych w trakcie postępowania legislacyjnego sensu largo**
3) dr Jarosław Niesiołowski **Rodzaje bodźców pozytywnych w prawie**
4) prof. nadzw. dr hab. Małgorzata Stefaniuk **Sankcje pozytywne jako motywy postępowania zgodnego z prawem na przykładzie ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych**
5) dr Artur Kotowski **Instrumentalizacja prawa i instrumentalne użycie prawa a wykładnia prawa**
6) dr Łukasz Pikuła **Relacja prawa i polityki w myśli filozoficznoprawnej Antoniego Kościa**
7) prof. nadzw. dr hab. Marian Liwo **Realizacja celów partykularnych w ustawodawstwie pracy poprzez nadzór i kontrolę**
8) dr Olgierd Kucharski **Ratio legis skladki wypadkowej i jej wpływ na warunki pracy**
9) dr Hubert Kaczmarczyk **Prawo bankowe jako realizacja partykularnego interesu instytucji finansowych**
10) mgr Joanna Podczaszy **Upadłość konsumencka – instytucja godząca interesy wierzycieli, państwa jako suwerena na danym terytorium i obywateli jako podmiotów prawa podlegających ochronie?**
11) dr Grzegorz Maroń **Świeckie cele władzy publicznej w odwoływaniu się do Boga na przykładzie koncepcji ceremonialnego deizmu. Studium orzecznictwa sądów USA**
12) dr Dariusz Wasiak **Argument z bezpieczeństwa i porządku publicznego. Zarys problematyki**
13) mgr Dobrochna Minich **Kontrola decyzji stosowania prawa – aspekt teoretyczno-prawny**

C.

Konkurs „Wykładnia prawa jako pochodna rozumienia celu i sposobu działania”

SPRAWOZDANIE

Dnia 8 czerwca 2016 r. na terenie Uczelni Łazarskiego w Warszawie (ul. Świeradowska 43) miało miejsce uroczyste zamknięcie konkursu naukowego: „Wykładnia prawa jako pochodna rozumienia celu i sposobu działania”. Idea tego konkursu narodziła się z inicjatywy Prezesa Zarządu Stowarzyszenia Badań nad Źródłami i Funkcjami Prawa „Fontes” Pana Prof. nadzw. dr-a hab. Pawła Chmielnickiego. W świetle założeń pomysłodawcy zasadniczym przedmiotem czynności badawczych przeprowadzanych w ramach konkursu było ustalenie treści schematu działań adekwatnych do osiągnięcia wybranego celu (ustalenie treści kompletu normatywnego) ze wskazaniem:

a) działań opartych o rozwiązania dylematów decyzyjnych sformalizowane prawnie, których zastosowanie pozostaje w adekwatnym związku przyczynowo – skutkowym z osiągnięciem założonego celu działania;
b) działań opartych o rozwiązania dylematów decyzyjnych inne niż rozwiązania sformalizowane prawnie (jak: normy społeczne, reguły gospodarowania, normy religijne, itp.), których zastosowanie pozostaje w adekwatnym związku przyczynowo – skutkowym z zastosowaniem rozwiązań sformalizowanych prawnie, które służą osiągnięciu założonego celu działania;
c) kolejności działań opartych o stosowanie rozwiązań wymienionych pod lit. a i b, odpowiadającej charakterowi powiązań pomiędzy poszczególnymi rozwiązaniami.

Ustalenie treści kompletu normatywnego miało służyć określeniu zaistniałych lub potencjalnych, ogólnych skutków społeczno-ekonomiczne badanych rozwiązań.

Współorganizatorami konkursu oraz fundatorami nagród byli:
- Wydawnictwo Wolters Kluwer SA,
- Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania z siedzibą w Rzeszowie,
- Wyższa Szkoła Humanitas w Sosnowcu,
- Uczelnia Łazarskiego,
- Stowarzyszenie Zbiorowego Zarządzania Prawami Autorskimi Twórców Dzieł Naukowych i Technicznych „KOPIPOL”.

Uroczystość rozpoczęła się od przywitania uczestników przez Prezesa Zarządu Stowarzyszenia Badań nad Źródłami i Funkcjami Prawa „Fontes” Pana Prof. nadzw. dr-a hab. Pawła Chmielnickiego. W kilku słowach przybliżył on ideę konkursu oraz opisał innowacyjność metody badawczej, którą propaguje Stowarzyszenie „Fontes”. Przedstawił również informacje odnoszące się m.in. do ilości zgłoszeń konkursowych, uczestników oraz nadesłanych prac.

Następnie głos został przekazany przedstawicielom władz pozostałych współorganizatorów konkursu.

Jako pierwszy wystąpił Pan Prezes Zarządu Wydawnictwa Wolters Kluwer SA Włodzimierz Albin. W swoich słowach nawiązał do początków współpracy ze Stowarzyszeniem „Fontes”. Zaznaczył, że metoda badawcza, którą posługuje się Stowarzyszenie oraz stworzone przy jej zastosowaniu prace naukowe mają ogromne znaczenie dla rozwoju teorii wykładni prawa oraz jej praktyki. Stąd Wydawnictwo zainteresowało i poparło tę inicjatywę. Wyraził swoje zadowolenie i chęć współpracy na przyszłość.

Jako kolejny głos zabrał Skarbnik Zarządu Stowarzyszenia Zbiorowego Zarządzania Prawami Autorskimi Twórców Dzieł Naukowych i Technicznych KOPIPOL dr Zdobysław Kuleszyński. Przywitał

gości w imieniu Przewodniczącego Zarządu oraz własnym. Zwrócił uwagę na ogromne znaczenie praw autorskich w pracy naukowej oraz dla pracowników naukowych. Podkreślił, że ich współpraca ze stowarzyszeniem „Fontes" dopiero nabiera rozpędu i na pewno w przyszłości będzie jeszcze bardziej owocna.

Wyższa Szkoła Humanitas w Sosnowcu była reprezentowana przez Pana Prodziekana ds. studenckich Wydziału Administracji i Zarządzania dr-a Macieja Borskiego. Pogratulował on Prezesowi Zarządu Stowarzyszenia „Fontes" pomysłu oraz realizacji przedsięwzięcia jakim był konkurs. Korzystając z okazji pan Dziekan zaprosił także wszystkich uczestników do wzięcia udziału w V Zjeździe Stowarzyszenia Badań nad Źródłami i Funkcjami Prawa „Fontes", który odbędzie się w dniach 24-25 września br. właśnie w Sosnowcu.

Następnie głos zabrał Prorektor Uczelni Łazarskiego były sędzia TK Prof. dr hab. Jerzy Stępień, który z wielką uprzejmością przywitał wszystkich w progach swojej uczelni. Podkreślił znaczenie i rolę interpretacji prawie w procesie jego stosowania. Wskazał jak ważną rzeczą jest ustalenie wartości, które leżą u podstaw każdego aktu normatywnego.

Wyższą Szkołę Informatyki i zarządzania z siedzibą w Rzeszowie reprezentowała Pani Prof. nadzw. dr hab. Agata Jurkowska-Gomułka. Już na wstępie pogratulowała pomysłodawcy, organizatorom i wszystkim uczestnikom konkursu. Zaznaczyła, jak duże znaczenie dla rozwoju młodej kadry mają tego rodzaju przedsięwzięcia konkursowe.

Kolejnym, najważniejszym punktem programu było ogłoszenie wyników konkursu połączone z wręczeniem nagród i gratyfikacji.
Laureatów począwszy od miejsca trzynastego kolejno wyczytywał Prezes Stowarzyszenia.
Lista nagrodzonych przedstawia się następująco:

1. **Katarzyna Kurzępa-Dedo, Elżbieta Dedo** – temat pracy: „Ustawa z dnia 19 kwietnia 2013 r. o zmianie ustawy – Prawo bankowe oraz ustawy o funduszach inwestycyjnych, Dz. U. poz. 777" – 8.000 zł. Nagroda Prezesa Wydawnictwa Wolters Kluwer SA;

2. **Katarzyna Grotkowska** – temat pracy: „Projekt ustawy o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, druk Sejmowy nr 244 z 23.01.2012 r." – 6.000 zł Nagroda Przewodniczącego Zarządu Stowarzyszenia Zbiorowego Zarządzania Prawami Autorskimi Twórców Dzieł Naukowych i Technicznych *KOPIPOL;*

3. **Ewelina Żelasko-Makowska, Patrycja Sołtysiak** – temat pracy: „Ustawa z dnia 27 lipca 2012 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz ustawy o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. poz. 979" – 4.000 zł Nagroda Jego Magnificencji Rektora Wyższej Szkoły Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie;

4. **Magdalena Gurdek, Sławomir Gurdek** – temat pracy: „Ustawa z dnia 24 lipca 2015 r. o zmianie ustawy – Prawo o ruchu drogowym oraz ustawy o strażach gminnych, Dz. U. z 2015 r., poz. 1335" – 1.500 zł Nagroda Jego Magnificencji Rektora Wyższej Szkoły Humanitas w Sosnowcu;

5. **Agnieszka Bednarczyk-Płachta** – temat pracy: „Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zmianie ustawy prawo o szkolnictwie wyższym i niektórych innych ustaw, Dz. U. z 2014 r., poz. 1198" – 1.500 zł Nagroda Jej Magnificencji Rektor Uczelni Łazarskiego;

6. **Jakub Sukiennik** – temat pracy: „Ustawa z dnia 10 czerwca 2010 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, Dz. U. Nr 143, poz. 962" – 1.500 zł;

7. **Monika Iwaniec** – temat pracy: „Ustawa z dnia 29 sierpnia 2014 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. z 2014 r. poz. 1328" – 500 zł;

8. **Sylwia Banaś** – temat pracy: „Ustawa z dnia 22 lipca 2014 r. o zmianie ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. poz. 1138" – 500 zł;

9. **Bogusław Przywora** – temat pracy: „Ustawa z dnia 5 sierpnia 2015 r. o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, Dz. U. 2015 poz. 1293" – 500 zł;

10. **Dawid Chaba** – temat pracy: „Ustawa z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych, tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 1202";

11. **Anna Szafrańska** – temat pracy: „Ustawa z dnia 24 maja 2007 r. o zmianie ustawy o komornikach sądowych i egzekucji oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. Nr 112, poz. 769";

12. **Dominik Burkat** – temat pracy: „Ustawa z dnia 27 września 2013 r. o pomocy państwa w nabyciu pierwszego mieszkania przez młodych ludzi, Dz. U. poz. 1304";

13. **Paulina Sawczuk** – temat pracy: „Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy – Prawo budowlane oraz niektórych innych ustaw ‚Dz. U. 2015 poz. 443".

Oprócz indywidualnych gratulacji od przedstawicieli wszystkich współorganizatorów konkursu każdy z laureatów otrzymał nagrody rzeczowe. Książki indywidualnie dobrane do zainteresowań każdego z laureatów ufundowało Wydawnictwo Wolters Kluwer SA. Konkurs został także wsparty przez Wydawnictwo Difin, które przekazało swoje najnowsze pozycje wydawnicze uczestnikom.

Następnie głos zabrali recenzenci prac konkursowych: Pani prof. nadzw. dr hab. Iwona Niżnik-Dobosz oraz Pan prof. nadzw. dr hab. Jerzy Paśnik. Podkreślili bardzo wysoki poziom zgłoszonych prac. Różnice punktowe pomiędzy nagrodzonymi pracami były bardzo niewielkie. Oboje podkreśli swoją zgodność odnoście oceny prac konkursowych. Pogratulowali wszystkim laureatom oraz podkreślili trudność konkursowego zadania.

Kolejnym punktem programu było wystąpienie Pani dr Katarzyny Kurzępy-Dedo – laureatki pierwszej nagrody. W swojej prezentacji przedstawiła podjęty przez zespół (praca wspólna z Elżbietą Dedo) problem badawczy, a mianowicie analizę Ustawy z dnia 19 kwietnia 2013 r. o zmianie ustawy – Prawo bankowe oraz ustawy o funduszach inwestycyjnych (Dz. U. poz. 777). Omówiła i opatrzyła komentarzem główne zagadnienia pracy konkursowej.

Po jej wystąpieniu pojawiły się gratulacje zarówno ze strony współorganizatorów konkursu, jak i rywali. Głos zabrali: dr Magdalena Gurdek, dr Ewelina Żelasko-Makowska oraz mgr Patrycja Sołtysiak, mgr Katarzyna Grotkowska. Każdy podkreślił jak ogromnym wyzwaniem było zderzenie z tą metodą badawczą.

Zwieńczeniem uroczystości były podziękowania Prezesa stowarzyszenia „Fontes" Pana prof. nadzw. dr-a hab. Pawła Chmielnickiego dla współorganizatorów tego wydarzenia. Oznaczenia honorowego członka Stowarzyszenia Badań nad Źródłami i Funkcjami Prawa „Fontes" otrzymali:

1. Pan Prezes Zarządu Wydawnictwa Wolters Kluwer SA Włodzimierz Albin,
2. Pani Dyrektor Działu Praw Autorskich Wydawnictwa Wolters Kluwer SA Justyna Kossak,
3. Pan Dyrektor Działu Czasopism Wydawnictwa Wolters Kluwer SA Klaudiusz Kaleta,
4. Przewodniczący Zarządu Stowarzyszenia Zbiorowego Zarządzania Prawami Autorskimi Twórców Dzieł Naukowych i Technicznych *KOPIPOL* prof. dr hab. inż. Mieczysław Poniewski (odznaczenie odebrał w jego imieniu dr Z. Kuleszyński),
5. Skarbnik Zarządu Stowarzyszenia Zbiorowego Zarządzania Prawami Autorskimi Twórców Dzieł Naukowych i Technicznych *KOPIPOL* dr Zdobysław Kuleszyński,
6. Wiceprezydent Uczelni Łazarskiego ds. operacyjnych i finansowych dr Mieczysław Błoński.

Po części oficjalnej wszyscy udali się na wspólny obiad.

Dobrochna Minich

III. Wieści dotyczące konferencji naukowych

A.

„Unification-Integration-Convergence. Mutual interaction of contemporary systems and branches of law”

Komitet Organizacyjny: dr Paulina Bieś-Srokosz, dr Jacek Srokosz, dr Ewelina Żelasko-Makowska
Dane kontaktowe: ul. Zbierskiego 2/4 (p. 3.24), 42-200 Częstochowa; email: konferencja.forum@yahoo.com lub paulinabiessrokosz@interia.pl ; tel.: +48 695 115 205, +48 600 201 981, +48 504 058 075
Komitet Honorowy: prof. nadzw. dr hab. Paweł Chmielnicki (WSIZ), prof. nadzw. WSH dr Bolesław Maciej Ćwiertniak (WSH), prof. zw. dr hab. Bogdan Dolnicki (UŚ), dr. hab. Katalin Egresi, PhD, Széchenyi István University in Hungary, prof. zw. dr hab. Jadwiga Glumińska-Pawlic (AJD/UŚ), dr hab. Joanna Jagoda (UŚ), prof. nadzw. dr hab. Barbara Jaworska-Dębska (UŁ), prof. nadzw. dr hab. Jindrich Kaluza (AJD), prof. nadzw. dr hab. Jerzy Korczak (UWr), dr hab. Piotr Lisowski (UWr), prof. nadzw. dr hab. Maciej Marszał (UWr), dr Rafał Mańko (Universiteit van Amsterdam/ European Union Parliamentary Research Service & External Fellow, Centre for the Study of European Contract Law), prof. nadzw. dr hab. Valeriy Okulich Kazarin (AJD), prof. nadzw. dr hab. Jerzy Rotko (AJD/PAN), prof. zw dr hab. Krzysztof Skotnicki (UŚ), prof. nadzw. dr hab. Piotr Stec (Dziekan WPiA UO), prof. zw. dr hab. Adam Sulikowski (UWr), prof. nadzw. dr hab. Ryszard Szałowski (AJD), prof. nadzw. dr hab. Tadeusz Szulc (AJD/UŁ), dr hab. Magdalena Tabernacka (UWr), prof. nadzw. dr hab. Sławomir Tkacz (UŚ), prof. nadzw. dr hab. Paweł Wolnicki (AJD),prof. zw. dr hab. Lidia Zacharko (UŚ)

W dniach 18-19 października 2016 roku odbędzie się w Częstochowie, w ramach I Środkowoeuropejskiego Forum Prawno-Administracyjnego, Międzynarodowa Konferencja Naukowa pt. **„Unifikacja – Integracja – Konwergencja. Wzajemne oddziaływanie współczesnych systemów i gałęzi prawa” („Unification-Integration-Convergence. Mutual interaction of contemporary systems and branches of law”)** organizowana przez pracowników: Instytutu Administracji Akademii im. Jana Długosza w Często-chowie oraz Katedry Teorii i Filozofii Prawa Uniwersytetu Opolskiego.
Głównym celem Konferencji będzie przedstawienie, omówienie oraz dyskusja nad problematyką wzajemnego oddziaływanie na siebie oraz przenikania się porządków prawnych, jak i po-szczególnych ich części we współczesnych państwach europejskich.
Biorąc pod uwagę szeroki zakres problematyki podejmowanej przez przedstawicieli doktryny prawa administracyjnego oraz teorii i filozofii prawa, Komitet Organizacyjny dokonał wyboru trzech głównych obszarów badawczych, które będą przedmiotem obrad konferencji.
Komitet Organizacyjny proponuje następujący podział tematyczny Konferencji:
-kierowany do przedstawicieli teorii i filozofii prawa, politologów oraz socjologów, przedmiotem rozważań mogą być przykładowo: filozoficzne i społeczne uzasadnienia dla ekspansji pewnego rodzaju myślenia o prawie, takie jak: globalizacja, integracja europejska, problematyka konwergencji oraz unifikacji kultur prawnych w Europie, ale także teorie postkolonialne jako objaśniające powstawanie procesów oddziaływania pewnych porządków prawnych na inne, opartych na relacji centrum – peryferia.
kierowany do przedstawicieli prawa europejskiego, międzynarodowego, osób zajmujących się komparatystyką oraz praktyków, przedmiotem rozważań mogą być przykładowo: przenikanie się i wzajemne oddziaływanie oraz transfery instytucji prawnych z różnych systemów prawnych na proces legislacyjny, jak również wpływ prawa europejskiego i międzynarodowego na krajowy porządek prawny. Ważnym zagadnieniem, które może się w tej części znaleźć jest również problematyka *legal transplants.*

-kierowany do przedstawicieli szeroko rozumianego prawa publicznego, prawa prywatnego, praktyków oraz przedstawicieli instytucji publicznych: uwaga zostanie skupiona na oddziaływaniu na siebie poszczególnych gałęzi w ramach jednego systemu prawa, np. procesy prywatyzacji prawa publicznego oraz publicyzacji prawa prywatnego, transfery me-tod działania/narządzi prawnych/instytucji pomiędzy poszczególnymi gałęziami prawa, po-wstawanie instytucji łączących w sobie cechy charakterystyczne dla różnych gałęzi prawa.
Warunkiem uczestnictwa w Konferencji jest wypełnienie formularza zgłoszeniowego zamiesz-czonego na stronie internetowej Konferencji (zakładka „Rejestracja") oraz uiszczenie opłaty konferencyjnej.
Pokłosiem dyskusji będzie publikacja referatów (artykułów naukowych) w formie punktowanej monografii. Do publikacji skierowane zostaną wyłącznie artykuły, które uzyskają pozytywne recenzje.

Warunki uczestnictwa
Koszt uczestnictwa w Konferencji wynosi 350 złotych. Opłata obejmuje: wygłoszenie referatu, udział w uroczystej kolacji (I dzień Konferencji), przerwy kawowe (I i II dzień Konferencji), obiad (II dzień Konferencji), materiały konferencyjne oraz publikację artykułu w punktowanej monografii.
Koszt publikacji artykułu bez uczestnictwa w Konferencji wynosi 180 złotych.
Koszt uczestnictwa w Konferencji bez publikacji artykułu wynosi 100 złotych. Opłata obejmuje: udział w uroczystej kolacji (I dzień Konferencji), przerwy kawowe (I i II dzień Konferencji), obiad (II dzień Konferencji) oraz materiały konferencyjne.
Opłata konferencyjna nie obejmuje zakwaterowania.

Objętość referatu, sformatowanego zgodnie z wymogami redakcyjnymi (zakładka „Do pobrania"), powinna się mieścić w granicach 25-30 tyś. znaków (wliczając spacje i przypisy). Komi-tet Organizacyjny może podjąć decyzję o odrzuceniu artykułu, zanim zostanie przekazany do recenzji.
Zgłoszenie udziału w Konferencji należy przesłać do dnia **25 września 2016 roku** za pośrednictwem formularza zgłoszeniowego umieszczonego na stronie internetowej Konferencji (za-kładka „Rejestracja").
Opłatę należy wnieść do dnia 30 września 2016 roku na poniżej wskazany rachunek bankowy:
Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie, ul. Waszyngtona 4/8
Raiffeisen Bank Polska SA: 23 1750 1035 0000 0000 1301 1378
z dopiskiem: *Konferencja-Forum Prawno-Administracyjne*

B.

"Charakter i konstrukcja zadań samorządu terytorialnego - potrzeba reinterpretacji"

Pan dr Stefan Płażek uprzejmie zaprasza wszystkich zainteresowanych członków Stowarzyszenia „Fontes" do udziału w mającym się odbyć w dniu 17 listopada 2016 r., w Katedrze Prawa Samorządu Terytorialnego UJ - X, jubileuszowym seminarium pt "Charakter i konstrukcja zadań samorządu terytorialnego - potrzeba reinterpretacji". Organizatorem jest pan doktor. Udział jest jak co roku wolny i bezpłatny. Zapewniono też publikację referatów w poseminaryjnej publikacji w Wolters Kluwer. Miejsce - refektarz Collegium Olszewskiego.

C.

„Własność w systemie prawa”

Sprawozdanie z Konferencji Naukowej „Własność w systemie prawa” z cyklu „Stosowanie prawa w praktyce”, Sosnowiec, 20 kwietnia 2016 r.

W dniu 20 kwietnia 2016r. odbyła się w Wyższej Szkole Humanitas w Sosnowcu Konferencja Naukowa „Własność w systemie prawa” z cyklu „Stosowanie prawa w praktyce”.
Organizatorami konferencji byli WSH w Sosnowcu oraz Stowarzyszenie Badań nad Źródłami i Funkcjami Prawa „Fontes”.

Konferencja Naukowa zgromadziła wielu przedstawicieli nauki, w tym również grono praktyków: sędziów, notariuszy, radców prawnych i adwokatów. Otwarcie konferencji i powitanie uczestników dokonane zostało przez dr Annę Rogacką-Łukasik - Dyrektora Instytutu Administracji i Prawa w Sosnowcu. W pierwszych słowach Pani Dyrektor przywitała przybyłych gości, a następnie złożyła podziękowania Władzom Uczelni za możliwość przygotowania konferencji oraz współorganizatorom Stowarzyszeniu Badań nad Źródłami i Funkcjami Prawa „Fontes”, Członkom Komitetu Naukowego oraz Członkom Komitetu Organizacyjnego. Pani Dyrektor podkreśliła, że konferencja stanowi czwartą już konferencję z cyklu „Stosowanie prawa w praktyce”. Wyjaśniła, iż nazwa ta wynika z celu jakie stawia sobie Stowarzyszenie „Fontes”, gdyż w założeniu jego działalności czytamy, że jest ono „zrzeszeniem ludzi świata nauki i praktyki stosowania prawa tych, którzy stawiają sobie za cel poszukiwanie tradycyjnego podejścia do badań nad prawem i poszerzaniem go o nowe elementy”. Następnie zabrał głos prof. nadz. dr hab. Paweł Chmielnicki – Prezes Zarządu Stowarzyszenia nad Źródłami i Funkcjami Prawa „Fontes”, który złożył podziękowania Władzom Uczelni WSH oraz przybyłym uczestnikom konferencji.

Następnie głos zabrała prof. nadz. dr Maria Zrałek – Dziekan Wydziału Nauk Humanistycznych oraz Wydziału Administracji i Zarządzania WSH w Sosnowcu. Po przywitaniu uczestników konferencji Pani Dziekan podkreśliła, iż prawo własność jest najsilniejszym prawem rzeczowym. Podlega ono ochronie już na poziomie konstytucyjnym (art. 64 Konstytucji RP). Natomiast na poziomie ustawowym podstawową regulacją prawa własności jest Kodeks Cywilny, zaś dalsze regulacje szczegółowe, w tym w szczególności ograniczające prawo własności rozsiane jest po wielu innych regulacjach ustawowych. Wskazała również na potrzebę szerszego spojrzenia na prawo własności tzn. nie tylko z perspektywy polskich uregulowań prawnych, ale i w kontekście problemów globalnych. Własność stała się jednym z instrumentów konkurowania na świecie o dostęp do różnego rodzaju zasobów: od kopalin, poprzez dostęp do coraz bardziej deficytowej wody, a kończąc na własności gruntów umożliwiających produkcję żywności. Zwróciła także uwagę, iż w ramach prawa własności daje się zauważyć konflikt między różnymi wartościami, które często są sobie przeciwstawne. Z jednej strony pojawia się konieczność zagwarantowania możliwości wykonywania prawa własności jednostce, a z drugiej strony konieczność takiego ograniczenia prawa własności, żeby możliwe było prawidłowe funkcjonowanie całej wspólnoty społecznej. Pani Dziekan wskazała przykłady istniejących na tym tle konfliktów wskazując chociażby prace nad ustawą dotyczącą ograniczenia obrotu ziemią rolną w Polsce. Podkreśliła również, że problem dotyczący prawa własności istnieje nie tylko na etapie stanowienia prawa, ale także w trakcie jego stosowania.

Po interesującym wprowadzeniu do problematyki prawa własności głos zabrał prof. nadz . dr Bolesław Ćwiertniak (WSH w Sosnowcu) – Wiceprezes Zarządu Stowarzyszenia Badań nad Źródłami i Funkcjami Prawa „Fontes”. Profesor odniósł się do tematu konferencji, czyli prawa własności. Przedstawił ewolucję tejże instytucji. Podjął próbę wyjaśnienia skąd w ogóle bierze się „własność”. Podkreślił, iż

instytucja własności ma korzenie daleko głębsze niż prawo rzymskie. Odniósł się do prawa własności prywatnej. Następnie do instytucji uwłaszczenia własności. W konsekwencji stwierdził, że istnieje prawo własności, którym możemy władać, dysponować, rozporządzać, ale jest ono w różny sposób ograniczane.

Pierwszą sesję konferencji moderował prof. nadz. dr hab. Paweł Chmielnicki. Część ta została zainicjowana wykładem wprowadzającym wygłoszonym przez prof. zw. dr hab. Ryszarda Mikosza z Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Przedmiotem tego referatu była problematyka dotycząca instytucji własności górniczej. Instytucja ta pojawiła się w polskim systemie prawa w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. prawo geologiczne i górnicze. Jak podkreślił prof. R. Mikosz, regulacja prawna dotycząca własności złóż kopalin, a ściślej mówiąc własności górniczej, zamieszczona została w odrębnym od KC, akcie prawnym, co jest konsekwencją dominującego poglądu, że takie dobra materialne, jak złoża kopalin są dobrami, które nie mają charakteru rzeczy w rozumieniu prawa cywilnego, a zatem co do zasady nie stosuje się do tych dóbr przepisów dotyczących własności rzeczy, dlatego kwestia ta wymagała uregulowania w odrębnym akcie normatywnym. Profesor podkreślił również, że przedmiotem własności górniczej są nie tylko złoża kopalin, ale są to złoża kopalin wymienione w art. 10 ust. 1 prawa geologicznego i górniczego. Ponadto przedmiotem własności górniczej są także trzy kategorie wód: wody lecznicze, wody termalne i solanki. Przedmiotem własności są także, zgodnie z art. 10 ust. 4 prawa geologicznego i górniczego, części górotworu położone poza granicami przestrzennymi nieruchomości gruntowej. Jak podkreślił Profesor, treść art. 10 ust. 1 prawa geologicznego i górniczego, wymienia enumeratywnie kopaliny, które bez względu na miejsce ich występowania, są objęte własnością górniczą. Zatem przestrzeń położona poniżej dolnej granicy nieruchomości gruntowej jest również własnością górniczą, która przysługuje Skarbowi Państwa. W wyniku zmiany stanu prawnego doszło zapewne, jak podkreślił Profesor, do nacjonalizacji nieruchomości co najmniej w części, a być może w całości. W obecnym stanie rzeczy, co wynika z art. 10 ust. 1 nastąpiło przejście własności właściciela gruntu na rzecz SP. Jest to bardzo poważny problem niedostrzeżony przez ustawodawcę. Ponadto wskazał, iż złożonym problemem jest również kwestia, co w istocie jest objęte przedmiotem własności górniczej jeżeli chodzi o złoża.

Kolejnym prelegentem była mgr Magdalena Wrońska (UŚ), która podjęła problematykę odpowiedzialności za szkody na nieruchomości wyrządzone ruchem zakładu górniczego. Podczas wystąpienia zwróciła przede wszystkim uwagę, iż ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. prawo geologiczne i górnicze, w art. 144 przewiduje istotne ograniczenie dla właścicieli w związku z zagrożeniem spowodowanym ruchem zakładu górniczego, który jest prowadzony zgodnie z ustawą. Prelegentka wskazała, iż regulacja ta ogranicza zakres ochrony prawnej przysługującej właścicielowi wyłączając z jednej strony możliwość stosowania roszczeń o charakterze prewencyjnym, z drugiej strony przyznając roszczenie o naprawę powstałych szkód. Odpowiedzialność za szkody na nieruchomości wyrządzone ruchem zakładu górniczego uregulowana została odrębnie od KC. Ustawodawca odsyła do stosowania KC pod warunkiem braku odmiennej regulacji ustawowej. Odmienność regulacji tak ukształtowanej odpowiedzialności skłania do określania m.in. zasad tej odpowiedzialności, przesłanek aktualizujących odpowiedzialność przedsiębiorcy górniczego oraz odmienności proceduralnych.

Następnie głos zabrał prof. WSH, dr hab. Dariusz Rozmus (WSH), przedstawiając problematykę „U źródeł posiadania". Profesor odniósł się do ewolucyjnego pochodzenia człowieka, istoty człowieczeństwa. Wskazał na podważenie koncepcji dotyczącej ewolucyjnego pochodzenia człowieka. Podkreślił, że coraz bardziej zawansowane istoty „idą do przodu". Jednak nie na tym polega ewolucja, ponieważ przyjmując takie założenie należałoby stwierdzić, że ewolucja występuje od jakiegoś do jakiegoś momentu, a przecież jak wyjaśnił prelegent, nie o to chodzi. Oznacza to raczej, że każda z istot była dostosowana do środowiska, w którym się znajdowała. Różne istoty ludzkie żyły kiedyś w tym samym momencie. Istniała możliwość

krzyżowania się tych ludzi między sobą. Jednak nie zawsze było to korzystne, ponieważ wywoływało to różne skutki np. przenoszenie chorób na inne gatunki. Nawiązując do tematu posiadania Profesor stwierdził, iż wskazani ludzie (różne ich gatunki) mogli posiadać przede wszystkim terytorium. Oczywiście jest wiele zwierząt terytorialnych. Jednak badania nad szympansami wskazują, że mają one daleko posunięte rozumienie posiadania terytorium, tzn. tak długo toczą między sobą wojnę, aż całkowicie jedna grupa nie wyeliminuje drugiej. Ponadto można zaobserwować również pewne umiejętności, chociażby posługiwanie się narzędziami kamiennymi przez szympansy. W konsekwencji ewolucja instytucji posiadania komponuje się w problematykę badań nad źródłami i funkcjami prawa, oczywiście nie w sensie formalnym, ale materialnym, chodzi o proces poznawczy.

Kolejnym prelegentem był dr Jan Ciechorski, który przybliżył kwestię własności i jej ograniczenia w płaszczyźnie orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego. Prelegent wskazał, iż od wejścia w życie Konstytucji z dnia 2 kwietnia 1997r. Trybunał Konstytucyjny wielokrotnie rozstrzygał o zgodności regulacji dotyczących prawa własności i innych praw majątkowych z wzorcami konstytucyjnymi zawartymi w art. 21 ust. 1 i art. 64 ust. 1 Konstytucji RP. Kontroli konstytucyjnej były podane różnorodne akty prawne począwszy od ustawy o księgach wieczystych i hipotece, przez regulacje dotyczące spółdzielni mieszkaniowych, po ustawę o rodzinnych ogrodach działkowych. Sąd Konstytucyjny uznaje dopuszczalność ograniczenia uprawnień właścicielskich (albowiem nie jest to *ius infinitum*), jeżeli nie prowadzi to do naruszenia istoty tego prawa. Doktor wskazał, iż oczywistą, konieczną przesłanką możliwości wprowadzenia takich ograniczeń jest zamieszczenie ich w akcie rangi ustawowej. Nadto muszą one znajdować uzasadnienie w innych wartościach chronionych konstytucyjnie. Do ograniczeń prawa własności odnosi się zasadę proporcjonalności ingerencji w ten zakres, innymi słowy ograniczenie musi być uzasadnione jego celem. Nadto Trybunał podkreśla, że ograniczenie to musi być konieczne, co oznacza, że nie ma innej metody ochrony wartości konstytucyjnych niż poprzez wkroczenie w prawo własności. Zgodnie z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP ograniczenie praw określonych w ustawie zasadniczej musi być uzasadnione ochroną bezpieczeństwa państwa, porządku publicznego, ochroną środowiska, zdrowia i moralności publicznej, wolności i praw innych osób. Doktor podkreślił, iż w konsekwencji Trybunał Konstytucyjny przyjmuje za uprawnione ograniczenie własności (również innych praw majątkowych) wyłącznie w przypadkach spełniania przez przepis w nią ingerujący wszystkich kumulatywnie występujących przesłanek wskazanych w art. 31 ust. 3 Konstytucji RP.

Następnie po przerwie rozpoczęła się druga sesja konferencji, której przewodniczył prof. dr Bolesław Ćwiertniak. Jako pierwsza w drugiej części obrad konferencji zabrała głos dr Katarzyna Czerwińska-Koral (UŚ), która podjęła problematykę koncepcji ochrony gospodarstwa rodzinnego a uprawnienia właściciela. Prelegentka wskazała, iż w świetle przepisów ustawy z dnia 11 kwietnia 2003r. o kształtowaniu ustroju rolnego, gospodarstwo rodzinne stanowi podtyp gospodarstwa rolnego o dodatkowych przymiotach. Oznacza to, że gospodarstwo rodzinne jako szczególny typ gospodarstwa rolnego może być prowadzone przez rolnika indywidualnego, a więc osobę o szczególnych cechach. To koreluje z podstawową zasadą obrotu nieruchomościami rolnymi - nabywcą nieruchomości rolnej może być wyłącznie rolnik indywidualny. Właściwości gospodarstwa rodzinnego wymuszają jego szczególną ochronę, zwłaszcza, że – zgodnie z art. 23 Konstytucji RP jest ono podstawą ustroju rolnego państwa. Konkludując prelegentka podkreśliła, że zarazem ochrona gospodarstwa rodzinnego oznacza *de facto* naruszenie podstawowych uprawnień właściciela. Wśród powszechnych uprawnień właścicielskich wyróżniamy przecież możliwość rozporządzania rzeczą, a w szczególności prawo do zbycia rzeczy (art. 140 Kodeksu cywilnego).

Następnie prof. nadz. dr hab. Piotr Dobosz (UJ) wygłosił referat na temat przedmiotu prawa własności w obrębie dziedzictwa kulturowego. Zajmując się przedmiotem prawa własności i odnosząc to pojęcie do obrębu dziedzictwa kulturowego, do prawa dziedzictwa kulturowego, to w zasadzie, jak

podkreślił Profesor należy odwołać się do pojęcia, które z jednej strony jest narzędziem języka prawniczego, z drugiej strony zaczyna być pojęciem języka prawnego, ale na różnych poziomach. Prelegent wyjaśnił, iż należy sięgać do przepisów prawa UE, Rady Europy, gdzie bezpośrednio mówi się o pojęciu dziedzictwa kulturowego, albo można sięgać do pewnych odmian prawa międzynarodowego, które uszczegóławia na dziedzictwo archeologiczne Europy, na dziedzictwo architektoniczne Europy, dziedzictwo niematerialne, aby w rezultacie przejść do porządku krajowego, gdzie na poziomie Konstytucji RP pojawia się pojęcie dziedzictwa narodowego. Dziedzictwo kulturowe jest pojęciem, które obejmuje także te aspekty dotyczące współczesności, ale istotne znaczenia mają te aspekty, które dotyczą przede wszystkim przeszłości. W kontekście praw do rzeczy, które znajdują się w obrębie dziedzictwa kulturowego, należy zwrócić uwagę na zabytki, są to niewątpliwie dobra chronione w sposób szczególny. Profesor podkreśli, iż zestawienie zabytków z normami sankcjonującymi powoduje, że w kontekście norm sankcjonujących pojawia się pewien problem, z jednej strony z tytułu niedopełnienia obowiązków wynikających z prawodawstwa zaliczanego do prawa administracyjnego, związanego z wykonywaniem obowiązków w zakresie właściwego użytkowania zabytków, i w tym zakresie nakładane są różnego rodzaju sankcje negatywne. Zgodnie z regulacją ustawową mogą również występować sankcje o charakterze pozytywnym np. znalazca przypadkowy jest zobowiązany do dopełnienia różnego rodzaju obowiązków, tj. zabezpieczenie obiektu, niedokonywanie dalszych czynności, zawiadomienie wojewódzkiego konserwatora zabytków, jeżeli te wymogi zostają spełnione to w tym przypadku istnieje możliwość pewnego uhonorowania. Istotną rzeczą jest również kwestia nakładania dodatkowych obowiązków na właściciela zabytku. Profesor zwrócił także uwagę, iż powstaje problem własności dziedzictwa niematerialnego, do którego zalicza się różnego rodzaju umiejętności, które są kwalifikowane. W tym kontekście, jak stwierdził prelegent chodzi o tzw. zindywidualizowane dziedzictwo kulturowe, co oznacza, że do pewnych umiejętności przypisana jest określona osoba ze względu na te szczególne warunki. Podjęta została także kwestia granicy możliwości nałożenia na inwestora kosztów przeprowadzania badań archeologicznych, zaprezentowane zostało stanowisko TK w tym zakresie. Ponadto omówiona została także kwestia możliwości wywłaszczenia nieruchomości oraz zbycia ruchomości mających status zabytku.

Kolejny uczestnik konferencji dr Łukasz Strzępek (WSH) przedstawił kwestię marginalizacji praw rzeczowych w prawie administracyjnym. Prawo własności podlega niezwykle różnym restrykcjom na bardzo różnych płaszczyznach. Jedną z nich jest płaszczyzna marginalizacji praw rzeczowych. Prelegent podkreślił, iż prawo własności przypisane jest do praw prywatnych, które charakteryzuje m.in. autonomia woli stron, brak występującego na gruncie prawa publicznego imperium, równorzędność stron stosunku prawnego wobec prawa. Dochodzi jednak do swoistych kolizji tych praw. Najczęściej ma ona miejsce wówczas, gdy zadanie publiczne ma realizować podmiot prywatny wykorzystując przy tym te same instrumenty. Obserwuje się także tendencję określoną przez Prelegenta mianem publicyzacji prawa prywatnego. Cechuje ją przenikanie instrumentów prawnych właściwych dla prawa publicznego do prawa prywatnego. Uwagi te skłoniły do postawienia następującej konkluzji – prawo własności na gruncie prawa cywilnego jest zagwarantowane pod względem formalnym, ale ustawodawca kolejnymi aktami prawa administracyjnego wprowadza ograniczenia własności.

Problematykę zapewnienia lokalu socjalnego przez gminę w wyroku nakazującym opróżnienie lokalu mieszkalnego stanowiącego własność gminy przez osobę fizyczną, która samowolnie go zajmuje poruszył dr Mariusz Koroblewski. Swoje wystąpienie rozpoczął od przedstawienia zasady, zgodnie z którą gmina jako osoba prawna może uczestniczyć w obrocie, np. nabywać prawa, zaciągać zobowiązania, pozywać i być pozywana. Skoro zaś wspomniana jednostka samorządu terytorialnego jest właścicielem rozmaitych lokali mieszkalnych, dysponuje uprawnieniem do oddania ich w najem różnym podmiotom, w tym osobom fizycznym. W praktyce jednak niejednokrotnie występują przypadki, gdy określone osoby

fizyczne zajmują samowolnie lokal będący własnością gminy. Jednostka samorządu terytorialnego jako właściciel takiego lokalu może wytoczyć przeciwko wspomnianym osobom fizycznym powództwo o eksmisję. Nie jest wszakże całkowicie jasne, czy w wyroku nakazującym opróżnienie lokalu mieszkalnego stanowiącego własność gminy przez osobę fizyczną, która samowolnie go zajmuje, sąd może orzec o prawie do lokalu socjalnego. Zagadnienie to ma istotny walor praktyczny, o czym świadczy chociażby liczba rozpoznawanych przez sądy spraw o eksmisję przeciwko rzeczonym podmiotom.

Następnie głos zabrał prof. nadz. dr hab. Paweł Chmielnicki przedstawiając plany Stowarzyszenia Badań nad Źródłami i Funkcjami Prawa „Fontes”**. Koncentrują się one głównie na działalności związanej z wydawaniem Biuletynu FONS. Zamierzeniem jest, aby popularyzować w nim publikacje także współpracujących ze Stowarzyszeniem magistrantów i doktorantów. Biuletyn ma także dawać możliwość wzajemnego poznawania się dzięki kącikowi towarzyskiemu, w którym zamieszczane byłyby informacje o osiągnięciach członków Stowarzyszenia. Planowane jest także wprowadzenie odznaki honorowej dla sponsorów Stowarzyszenia oraz odznaki zasłużonego dla Stowarzyszenia. Regulamin przyznawania wymienionych odznaczeń jest w trakcie opracowywania i będzie przedstawiony w terminie późniejszym.**

Zagadnienie polskich lasów w systemie prawa był przedmiotem wystąpienia mgr Mirosława Machoń i mgr inż. Katarzyny Szafran. Na początku Prelegenci postawili tezę, że prawo trzeba przestrzegać, ale przecież gdzieś jest zawsze człowiek. Nie szanujemy człowieka, a przecież on jest celem nadrzędnym. Słowem kluczowym jest tu własność. Natomiast pojęcie własności gospodarstwa leśnego niewymienione jest w żadnym przepisie prawnym. A przecież las pełni funkcje społeczne. W tym kontekście niezbędne jest uregulowanie form korzystania z lasów, zwłaszcza z jego płodów. Własność lasów należy do Skarbu Państwa i innych podmiotów. Zdaniem Prelegentów należy dążyć do równego traktowania właścicieli lasów i wprowadzania jednakowych ograniczeń z ich korzystania.

Kwestie związane z tzw. ukrytą własnością akcji na tle zjawiska obejścia statutowych ograniczeń rozporządzania akcjami przeanalizowane zostały przez dr Marcina Mazgaja. Jednym z najistotniejszych ograniczeń prawa własności wprowadzonym na gruncie przepisów wchodzących w zakres prawa prywatnego są ograniczenia obrotu akcjami wynikające bądź ze statutu spółki, bądź bezpośrednio z przepisów Kodeksu spółek handlowych. W praktyce zaobserwowano jednak szereg mechanizmów, przy pomocy których akcjonariusze podejmują próby obchodzenia wspomnianych ograniczeń, prowadząc (w zamierzeniach) do powstania zjawiska tzw. ukrytej własności (*hidden ownership*) akcji.

Kończąc obrady konferencyjne Dyrektor IAiP wyraziła pogląd, że ze względu na ograniczone ramy czasowe złożoność problematyki związanej z realizacją prawa własności została jedynie zasygnalizowana. Obecnie, uwzględniając złożoność stosunków społecznych nie jest możliwe analizowanie własności jedynie przy uwzględnieniu cywilistycznych zasad i reguł, należy uwzględniać także wpływy prawa administracyjnego na realizację własności. Wyraziła również stanowisko władz Uczelni i Instytutu IAiP co do woli kontynuowania organizacji wydarzeń naukowych związanych ze stosowaniem prawa.

Efektem analizy zagadnień poruszanych w trakcie Konferencji będzie opublikowana książka pokonferencyjna, w której zamieszczone zostaną nie tylko teksty wygłoszone, ale również te nadesłane do organizatorów przez uczestników Konferencji.

Dr Dorota Fleszer
Adiunkt w Instytucie Administracji i Prawa Wyższej Szkoły Humanitas w Sosnowcu

Dr Katarzyna Płonka-Bielenin
Adiunkt w Katedrze Prawa i Administracji Górnośląskiej Wyższej Szkoły Handlowej w Katowicach

D.

„Prawo administracyjne i administracja wobec współczesnych ryzyk”

W dniu 20 czerwca 2016 r. w Rzeszowie odbyła się konferencja naukowa
PRAWO ADMINISTRACYJNE I ADMINISTRACJA WOBEC WSPÓŁCZESNYCH RYZYK

Organizatorem konferencji była Katedra Nauk o Administracji na Wydziale Administracji i Nauk Społecznych Wyższej Szkoły Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie. Konferencja realizowana była w ramach projektu "Regulacje administracyjno-prawne a ryzyko", finansowanego ze środków statutowych WSIiZ.

Tematyka konferencji

Wiele doniosłych problemów debaty społecznej i politycznej, takich jak szkodliwość różnych używek, żywność i nasiona genetycznie modyfikowane, jakość i oddziaływanie leków, jak również poszczególne aspekty funkcjonowania technologii informatycznych (np. przechowywanie danych w tzw. chmurach) wymagają właściwego z punktu widzenia interesu zbiorowego (publicznego) i indywidualnego wyważenia (balansowania) ryzyk i (potencjalnych) korzyści. Różne rodzaje ryzyk obecnych we współczesnym świecie stawiają przed ustawodawcami (tak poziomu krajowego, jak i europejskiego) istotne wyzwanie co do tego w jaki sposób regulować ryzyka cywilizacyjne, wynikające z postępu technologicznego, skali i zakresu uprzemysłowienia. Pojawiają się tutaj dwa zasadnicze problemy: w jakim zakresie i w jaki sposób należy uwzględniać w regulacjach prawnych (ale i w procesie stanowienia prawa) dorobek naukowy oraz jak dalece ochrona przed ryzykiem może uzasadniać ograniczenie praw i wolności, zwłaszcza tych gwarantowanych konstytucyjnie. Na organach administracji ciąży z kolei obowiązek oceny ryzyk w konkretnych sytuacjach i wyważanie ochrony przed ryzykiem i zasadności ograniczania praw i wolności w indywidualnych przypadkach.

Celem konferencji było poszukiwanie optymalnych rozwiązań modelowych, w jaki prawo administracyjne i organy administracji publicznej miałyby odpowiadać na współczesne ryzyka (tj. minimalizować zagrożenie dla bezpieczeństwa publicznego/obywateli we wszystkich aspektach; minimalizować straty wynikające ze ziszczenia się ryzyk). Zwieńczeniem konferencji będzie opublikowanie w zakwalifikowanych referatów w e-monografii naukowej (5 pkt MNSiW) w języku polskim.

E.

„Finanse Samorządu Terytorialnego: Organizacja, funkcjonowanie i kierunku rozwoju"

Fundacja Przedsiębiorczości i Rynku Pracy
Burmistrz Gminy Kozienice
Katedra Finansów i Ubezpieczeń Wydziału Nauk Ekonomicznych i Prawnych
Uniwersytetu Technologiczno-Humanistycznego im. K. Pułaskiego w Radomiu
Centrum Badawczo-Rozwojowe Samorządu Terytorialnego Uniwersytetu
Ekonomicznego we Wrocławiu
zapraszają na II Konferencję Naukową
pt. „Finanse *Samorządu Terytorialnego:*
***Organizacja, funkcjonowanie i kierunku rozwoju*",**
która odbędzie się w dniach *19 – 20 maja 2017 r.*
KOZIENICKI DOM KULTURY
im. Bogusława Klimczuka
ul. Warszawska 29
26-900 Kozienice

Patronat Honorowy nad Konferencją objęli:
J. Bednarczyk dr hab. – Dziekan Wydziału Nauk Ekonomicznych i Prawnych Uniwersytetu Technologiczno-Humanistycznego im. K. Pułaskiego w Radomiu
T. Śmietanka dr inż. – Burmistrz Gminy Kozienice
Komitet Naukowy:
S. Wrzosek, prof. zw. dr hab. KUL - Katolicki Uniwersytet Lubelski im. Jana Pawła II, Wyższa Szkoła Handlowa w Radomiu
K. Ortyński, prof. zw. dr hab. UTH – Uniwersytet Technologiczno-Humanistyczny im. K. Pułaskiego w Radomiu
L. Zacharko, prof. dr hab. UŚ - Uniwersytet Śląski w Katowicach
S. Fundowicz, ks. dr hab. prof. KUL - Katolicki Uniwersytet Lubelski im. Jana Pawła II, Uniwersytet Technologiczno-Humanistyczny im. K. Pułaskiego w Radomiu
T. Dyr, dr hab. prof. UTH – Uniwersytet Technologiczno-Humanistyczny im. K. Pułaskiego w Radomiu
J. Jagoda, dr hab. prof. UŚ - Uniwersytet Śląski w Katowicach
H. Kisilowska, dr hab. prof. UTH – Uniwersytet Technologiczno-Humanistyczny im. K. Pułaskiego w Radomiu
B. Kucia – Guściora. dr hab. prof. KUL - Katolicki Uniwersytet Lubelski im. Jana Pawła II
W. Sońta, dr hab. prof. UTH – Uniwersytet Technologiczno-Humanistyczny im. K. Pułaskiego w Radomiu
P. Szreniawski, dr hab. prof. UMCS - Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie
A. Babczuk, dr – Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu, Centrum Badawczo-Rozwojowe Samorządu Terytorialnego
W. Bożek, dr – Uniwersytet Szczeciński
P. Kowalski, dr - Wyższa Szkoła Handlowa w Radomiu
E. Małecka, dr - Uniwersytet Rzeszowski
E. Markowska-Bzducha, dr - Uniwersytet Technologiczno-Humanistyczny im. K. Pułaskiego w Radomiu
P. Możyłowski, dr – Fundacja Przedsiębiorczości i Rynku Pracy, Wyższa Szkoła Handlowa w Radomiu
A. Oleksiuk, dr – Uniwersytet Warmińsko – Mazurski w Olsztynie

K. Sikora, dr – Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie
A. Sobiech, dr – Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu
J. Sarnowski, dr - Wyższa Szkoła Biznesu i Zarządzania w Ciechanowie
I. Warchoł, dr - Uniwersytet Technologiczno-Humanistyczny im. K. Pułaskiego w Radomiu
Członkowie Komitetu Organizacyjnego:
Piotr Możyłowski, dr
Ewa Markowska - Bzducha, dr
Tomasz Śmietanka, dr
Jacek Barański, mgr
Tomasz Buchwald, mgr
Ewa Lisowska
Katarzyna Wiśniewska
Dane kontaktowe:
dr Piotr Możyłowski
Fundacja Przedsiębiorczości i Rynku Pracy
tel. kom.: 608591829
ul. Żeromskiego 65 lok. 403
26-600 Radom
email: **biuro@fpir.com.pl**
Strona www konferencji:
www.fpir.com.pl/konferencje

Proponowane panele tematyczne:
Przyszłość finansów samorządów
Nadzór nad samorządem terytorialnym
Samorząd terytorialny a przedsiębiorczość
Ubezpieczenia w JST
System podatków i opłat lokalnych
Usługi komunalne
Ekonomiczne i socjalne problemy trwałego rozwoju JST
Warunki udziału w Konferencji:
1) Opłata konferencyjna w wysokości 200,00 zł obejmuje udział w konferencji, tj.: wygłoszenie referatu, materiały konferencyjne – publikacje książkowe, lunch, przerwy kawowe, zaświadczenie.
2) Opłata konferencyjna w wysokości 300,00 zł obejmuje udział w konferencji, tj.: wygłoszenie referatu, materiały konferencyjne - publikacje książkowe, lunch, przerwy kawowe, zaświadczenie, opublikowanie referatu w recenzowanej publikacji.
3) Opłata konferencyjna w wysokości 380,00 zł obejmuje udział w konferencji, tj.: wygłoszenie referatu, materiały konferencyjne - publikacje książkowe, lunch, przerwy kawowe, opublikowanie referatu w recenzowanej publikacji, zaświadczenie, nocleg w pokoju 2-osobowym ze śniadaniem i kolacją.
4) Opłata konferencyjna w wysokości 450,00 zł obejmuje udział w konferencji, tj.: wygłoszenie referatu, materiały konferencyjne - publikacje książkowe, lunch, przerwy kawowe, opublikowanie referatu w recenzowanej publikacji, zaświadczenie, nocleg w pokoju 1-osobowym ze śniadaniem i kolacją.
5) Opublikowanie tekstu w monografii bez udziału w konferencji: 300,00 zł.
6) Dopłata za dodatkowy nocleg ze śniadaniem/kolacją – 70,00 zł (pokój 2-osobowy)
Noclegi w: **http://www.kcris.pl/?id=4008**

Opłata nie podlega zwrotowi oraz nie pokrywa kosztów dojazdu.
Teksty przesłane po upływie wskazanego terminu, bądź te które uzyskają negatywną recenzję, nie zostaną uwzględnione w monografii.
Organizatorzy pragną poinformować, iż wygłoszone oraz wybrane przez Komitet Naukowy opracowania zostaną opublikowane w wydanej monografii (5 - 15 pkt. zgodnie z RMNiSW z dnia 27 października 2015 r. w sprawie kryteriów i trybu przyznawania kategorii naukowej jednostkom naukowym (Dz. U. 2015, poz. 2015).
Opłatę należy wnieść na konto
Bank BGŻ BNP Paribas 38 2030 0045 1110 0000 0384 8090
Fundacja Przedsiębiorczości i Rynku Pracy
Adres: ul. Spacerowa 28, 27-300 Lipsko
W tytule przelewu należy wpisać "Finanse JST 2017"
Kalendarium:
Nadesłanie wypełnionych formularzy zgłoszeniowych oraz wniesienie opłaty (w przypadku samego uczestnictwa bez referatu) do 30 kwietnia 2017 r.
Nadesłanie wypełnionych formularzy zgłoszeniowych i wniesienie opłaty (w przypadku uczestnictwa z referatem, bez publikacji i noclegu) 30 kwietnia 2017 r.
Nadesłanie wypełnionych formularzy zgłoszeniowych i wniesienie opłaty (w przypadku uczestnictwa z referatem i noclegiem) do 28 lutego 2017 r.
Złożenie tekstu referatu wraz z abstraktem w języku polskim i angielskim do 28 lutego 2017 r. – termin bez możliwości zmiany z uwagi na fakt, iż zaplanowano wydanie publikacji przed konferencją
Opłatę konferencyjną należy wnieść do 28 lutego 2017 r. – termin dla osób składających artykuł do publikacji
Wysłanie Uczestnikom konferencji szczegółowego programu konferencji do 10 maja 2017 r.

F.

"Wokół metody. Jak badać instytucje?"

Mając na uwadze fundamentalne znaczenie instytucji dla kształtowania ładu społeczno-gospodarczego i ich zasadniczy wpływ na działania aktorów stosunków społecznych, a jednocześnie zdając sobie sprawę ze złożoności i wieloaspektowości samego pojęcia instytucji ***Forum Myśli Instytucjonalnej zaprasza do udziału w interdyscyplinarnym seminarium naukowym:***

Wokół metody. Jak badać instytucje?

Wykład wprowadzający do dyskusji wygłosi prof. dr hab. Jerzy WILKIN (IRWiR PAN).
Wykład stanowić będzie rozwinięcie wybranych treści przedstawionych przez Pana Profesora w najnowszej publikacji „Instytucjonalne i kulturowe podstawy gospodarowania. Humanistyczna perspektywa ekonomii" (Warszawa 2016).
Spotkanie ma stanowić punkt wyjścia do pogłębienia dialogu na temat specyfiki metod badawczych stosowanych do analizowania instytucji przez przedstawicieli szeroko pojętych nauk społecznych i humanistycznych.
Seminarium adresowane jest do szerokiego kręgu odbiorców wychodząc z założenia, że taka właśnie szeroka, interdyscyplinarna dyskusja pozwoli z jednej strony rozpoznać zalety, a z drugiej – zdać sobie sprawę ze słabości metod badawczych właściwych dla paradygmatów obowiązujących dziś w naukach społecznych. Punktem wyjścia ma być próba uchwycenia do czego w istocie sprowadza się swoisty, przyjmowany przez przedstawicieli poszczególnych dyscyplin konsensus dotyczący metod formułowania i testowania hipotez oraz wymogów uznawania za prawdziwe stwierdzeń składających się następnie na akceptowany przez nas opis rzeczywistości społeczno-gospodarczej.
Dyskusja nad problematyką metodologiczną wydaje się istotna zwłaszcza, jeśli wziąć pod uwagę fakt, iż w ostatnich latach mamy do czynienia z nasileniem się przejawów tzw. naukowego imperializmu, którego jedną z form jest przenoszenie swoistych „stylów" dociekań naukowych (technik i standardów badań oraz akceptowanych form prowadzenia dyskursu naukowego) z jednych dyscyplin naukowych na inne. Jednym z najłatwiej dostrzegalnych przejawów tego rodzaju tendencji jest imperializm samej ekonomii. Należy przy tym podkreślić, że próby przenoszenia charakterystycznego dla ekonomii ortodoksyjnej podejścia badawczego mogą dać wartościowe efekty, czego przykładem jest ekonomiczna analiza polityki rozwijana przez reprezentantów teorii wyboru publicznego. Z drugiej strony występuje jednak cały szereg przykładów świadczących o tym, że tendencje tego rodzaju często owocują pomijaniem istotnych aspektów analizowanych zagadnień, które są pomijane tylko dlatego, że nie da się ich uchwycić przy zastosowaniu właściwej dla ekonomii ortodoksyjnej metody badawczej (przykładem może być tu choćby sformalizowane modelowanie rozwoju gospodarczego z pominięciem roli trudnych do skwantyfikowania, osadzonych w kulturze, instytucji nieformalnych). Proponowany dialog wydaje się stanowić niezbędny krok w kierunku podejmowania prób wyjścia poza tego rodzaju ograniczenia.
Organizatorzy spotkania chcą skoncentrować się na następujących problemach:
- zróżnicowanie metodologiczne ekonomii instytucjonalnej (*sensu largo*),
- dominujące w ekonomii ortodoksyjnej sformalizowane metody ilościowe i ocena zasadności ich stosowania do analizowania instytucjonalnych uwarunkowań gospodarki,
- metody analizy jakościowej i ilościowej stosowane w pozostałych naukach społecznych.
Termin seminarium: 7 listopada 2016 r.

Miejsce: Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny Uniwersytetu Łódzkiego
ul. Rewolucji 1905 r. nr 41/43, 90-255 Łódź
Budynek T, Sala T401
Organizatorzy: Forum Myśli Instytucjonalnej
oraz Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny Uniwersytetu Łódzkiego
Zgłoszenia: Zgłoszenia uczestnictwa prosimy przesyłać do 15 października 2016 r. na adres poczty elektronicznej dr Joanny Dzionek-Kozłowskiej: jdzionek@uni.lodz.pl
Uczestnicy proszeni są o dołączenie krótkiej noty ze wskazaniem afiliacji, dyscypliny naukowej oraz głównych obszarów badawczych.
Publikacja: Organizatorzy przewidują możliwość publikacji artykułów powstałych jako pokłosie udziału w seminarium w numerze tematycznym czasopisma „Annales. Etyka w Życiu Gospodarczym" (10 punktów MNiSW) oraz w „Przeglądzie Prawa Publicznego" (7 punktów MNiSW).
Teksty w językach polskim i angielskim prosimy nadsyłać do 31.01.2017 r.
Jednocześnie zaznaczamy, że warunkiem publikacji artykułu jest jego zgodność z tematyką seminarium, dostosowanie go do wymogów redakcyjnych oraz pozytywne przejście przez stosowaną w periodykach procedurę recenzji.
Organizatorzy nie pobierają opłat za udział w seminarium.
Aktualności i pozostałe szczegóły dotyczące seminarium będą zamieszczane na stronach:
www.forummi.pl/lodz2016
www.hmeihg.uni.lodz.pl/seminarium2016.html

Redakcja FONS z przyjemnością odnotowuje uruchomienie przez Partnera FONTES – Forum Myśli Instytucjonalnej witryny internetowej: http://www.forummi.pl

G.
„Nowa Ekonomia Instytucjonalna a Nauki o Zarządzaniu”

1. Informacja ogólna

W dniach 12 – 13 maja 2016 r. w Gdańsku odbyła się konferencja **„Nowa Ekonomia Instytucjonalna a Nauki o Zarządzaniu”** , kolejna z cyklu konferencji poświęconych problemom nowej ekonomii instytucjonalnej. NEI to kierunek badań w naukach ekonomicznych, stawiający sobie za cel poznawanie treści instytucji, czyli norm, rozwiązań, czy też reguł rządzących procesem gospodarowania. Konferencje organizowane są od lat przez prof. dr hab. Stanisława Rudolfa, wieloletniego wiceprzewodniczącego Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego. Należą do imprez bardzo wysoko cenionych w środowisku ekonomistów polskich. Jedna z sesji konferencji została poświęcona inicjatywie przygotowanej przez Forum Myśli Instytucjonalnej (opisanej w numerze FONS 1/2016), tzw. **„Czterem kamieniom węgielnym instytucjonalizmu”**. Inicjatywa ta ma na celu zintegrowanie podejścia badawczego, nakierowanego na badanie instytucji. Zmierza do wykorzystania podejść poznawczych prawa, ekonomii i nauk społecznych. Referaty zostały przygotowane przez członków zarządu FMI (w tym prof. nadzw. dr hab. Pawła Chmielnickiego). Każdy referat prezentował jeden z „kamieni węgielnych” (czyli jeden z elementów postulowanego podejścia badawczego). Cały blok wystąpień został bardzo dobrze przyjęty przez uczestników konferencji, wywołał ożywioną dyskusję. Inicjatywę „czterech kamieni węgielnych” uznano za istotny przełom w formowaniu się podejścia badawczego instytucjonalizmu i wskazano na potrzebę jej kontynuacji i rozwijania.

2. Referaty

W trakcie prezentowanej konferencji doszło do prezentacji poniższych referatów:

1. Rozterki metodologiczne - rozkaz czy zarządzenie?

   Prof. dr hab. Wacław Stankiewicz
2. Znaczenie zasady rządów prawa z perspektywy ekonomii instytucjonalnej i przekształceń ustrojowych

   Prof. dr hab. Janina Godłów-Legiędź
3. Teoretyczne i praktyczne aspekty badań Ronalda Coase'go w zakresie zarządzania

   Dr hab. Marian Turek
4. Idee, organizacje, instytucje

   Dr hab. Bożena Borkowska
5. Instytucjonalna Teoria Przedsiębiorstwa?

   Dr hab. Wojciech Misiński
6. Wkład nowej ekonomii instytucjonalnej w rozwój nauk o zarządzaniu

   Prof. dr hab. Stanisław Rudolf
7. Zarządzanie humanistyczne a nowa ekonomia instytucjonalna

Prof. dr hab. Jan Solarz

8. Dylematy zarządzania bezpieczeństwem ekonomicznym państwa – ujęcie instytucjonalne

Prof. dr hab. Zenon Stachowiak

9. Zarządzanie strategiczne rozwojem w kontekście współczesnych zmian instytucjonalnych

Dr hab. Aleksander Noworól

10. Efektywność adaptacyjna jako kryterium doboru koncepcji zarządzania

Dr hab. Marian Mroziewski

11. Przedsiębiorczość jako instrumentalne uwarunkowanie rozwoju polskich regionów (w latach 1995-2013)

Prof. dr hab. Wacław Jarmołowicz, Dr Sławomir Kuźmar

12. Instytucje nieformalne kształtujące przedsiębiorczość

Dr hab. Ewa Gruszewska

13. Kielecka Szkoła Instytucjonalna w zarządzaniu

Prof. dr hab. Andrzej Szplit, Dr Marcin Szplit

14. Zmiany instytucjonalne w obszarze administracji gruntami a wzrost gospodarczy

Prof. dr hab. Bogdan Nogalski, Dr inż. Adam Klimek

15. Instytucja upadłości i jej znaczenie w gospodarce rynkowej – podejście instytucjonalne

Dr Marek Matuszak, Dr Andrzej Tokarski

16. Instytucjonalne aspekty powstania państwa prorozwojowego na Tajwanie

17. Regulacje rynku usług prawnych w interesie publicznym czy prywatnym?

Dr hab. Zbigniew Staniek

18. Ryzyko rozszczepione w kontekście ładu korporacyjnego - przypadek Volkswagen AG

Dr hab. Agata Adamska

19. CAF jako narzędzie kształtowania jakości działań instytucji regulacyjnych

Dr Bolesław Goranczewski, Dr Agnieszka Gawlik

20. Przywództwo w wymiarze sprawiedliwości – model agenta czy stewarda

Dr Przemysław Banasik, Dr hab. Sylwia Morawska

21. Zasoby i granice portów morskich: pomiędzy aktywami a interesariuszami

Dr Janusz Rymaniak

22. Marketingowe koncepcje tworzenia wizerunku instytucji

Dr Janusz Dworak

23. Instytucje w działaniu: efekty motywacyjne

Prof. dr hab. Anna Ząbkowicz, Dr hab. E. Gruszewska

24. Instytucje jako zbiór rozwiązań których treść wymaga badania

Dr hab. Paweł Chmielnicki, Dr hab. Jerzy Paśnik

25. Ewolucja instytucji – zmiany zachodzące w obrębie porządku i ładu społeczno-gospodarczego (ujęcie teoretyczne)

    Prof. dr hab. Maciej Miszewski, Dr Anna Jurczak
26. O naturze instytucji i ich pochodzeniu

    Dr Sławomir Czech
27. Koreferat

    Prof. dr hab. Marek Ratajczak
28. Rola instytucji rad pracowników w polskim systemie stosunków pracy

    Dr Katarzyna Skorupińska, Prof. dr hab. Stanisław Rudolf
29. Proces powstawania instytucji formalnych

    Dr Anna E. Jurczuk
30. Obraz upadłości przedsiębiorstw w województwie kujawsko-pomorskim w latach 2008-2015

    Dr Andrzej Tokarski, Dr Marek Matuszak
31. Kulturowe uwarunkowania rozwoju bankowości w świetle nowej ekonomii instytucjonalnej

    Dr Lech Kurkliński
32. Kontrowersje rozliczania opcji walutowych zawieranych przez polskie przedsiębiorstwa w świetle zmienności kursów walutowych

    Dr Sławomir Antkiewicz

3. Wstęp programowy konferencji

INSTYTUCJE JAKO ZBIÓR ROZWIĄZAŃ, KTÓRYCH TREŚĆ WYMAGA BADANIA

Poznawanie instytucji, a poznawanie efektywności instytucji, to dwa różne procesy poznawcze.

W przypadku pierwszego procesu, staramy się poznać treść instytucji: odczytać komunikat płynący z pojedynczych rozwiązań - dyrektyw (opisów działań/zachowań) tworzących pewną funkcjonalną całość, próbujemy zrozumieć sens tej funkcjonalnej całości - czyli pewnego sposobu działania mającego służyć osiągnięciu pewnego celu gospodarczego lub społecznego, ustalić jego powiązania z innymi sposobami działania, składającymi się na porządek instytucjonalny/ład aksjonormatywny.

W drugim przypadku przyjmujemy treść instytucji jako informację zastaną, niewymagającą weryfikacji, oczywistą. Odnosimy się do efektów tego, co uważamy za treść instytucji. Jest to podejście zasadne, o ile ktoś wcześniej tę treść zbada. Nie jest natomiast podejściem naukowym bazowanie na intuicyjnym rozumieniu treści instytucji. Rezygnacja z uprzedniego zbadania tej treści nie znajduje uzasadnienia w świetle tego, co wiemy o złożoności systemu, o jego komplikacji wewnętrznej, o wątpliwościach, jakie wiążą się z rozumieniem poszczególnych reguł, norm i zasad postępowania, jakimi kieruje się człowiek nawiązujący interakcje społeczne. Ekonomia instytucjonalna nie powinna bazować na intuicyjnym (potocznym) rozumieniu treści instytucji, ale próbować poznać tę treść metodami naukowymi. Powinna koncentrować się na rozumieniu treści pojedynczych rozwiązań składających się na to, co nazywamy „instytucjami", jak i na ustalaniu sensu całych, funkcjonalnie powiązanych zespołów tych rozwiązań, zwanych „instytucjami".

Żadna treść instytucji nie jest znana z góry, każda musi być rozpoznana. Dotyczy to zarówno instytucji formalnych (jak prawo), jak i - zwłaszcza – nieformalnych. Należy pamiętać, że np. przepis ustawy (fragment jej tekstu), nie jest tym samym, co treść komunikatu informującego o prawnie dostępnych opcjach działania. Przepis ustawy (zapisany komunikat, tekst) to tylko materiał badawczy, który służy do poznania właściwej treści opisu działania (czyli normy prawnej). Cały wysiłek zawodowy prawników skupiony jest w zw. z tym na poznawaniu treści instytucji formalnych, m.in. poprzez analizę (egzegezę) tekstów aktów prawnych. Skoro nawet w przypadku tak „dokładnie zagregowanej informacji o opcjach działania", jaką są teksty aktów prawnych, konieczne jest uruchomienie osobnego procesu rozpoznania treści opisów działania zawartych w aktach prawa (czyli ustalenia, co one „mówią" do adresata), to tym bardziej paląca staje się kwestia poznania (zrozumienia) treści instytucji nieformalnych (to winno być domeną ekonomistów, antropologów, socjologów, psychologów, etc.).

Desygnaty pojęcia „instytucja" są bardzo różnie rozumiane. Nie wzbudzi jednak chyba kontrowersji taki sposób rozumienia tego pojęcia, iż instytucja to dobro niematerialne. Rodzaj gotowego „sposobu", którym może posłużyć się człowiek, kiedy próbuje osiągnąć jakiś cel działania i ma podjąć decyzję, co zrobić w danej sytuacji. Zatem, instytucja to rodzaj „opisu działania" o walorze generalnym i abstrakcyjnym. Tzn., że może być wykorzystany przez każdą osobę, która stanie przed tym samym problemem. Instytucja „mówi" wówczas, co można (należy) zrobić, lub jakiego działania nie podejmować (stanowi komunikat o dostępnych opcjach działania). Skoro instytucja jest opisem dostępnych opcji działania, to należy ustalić, jak ten opis dokładnie „brzmi", czyli jaka jest treść komunikatu, który te opcje prezentuje. Można przyjąć, że zbiór desygnatów pojęcia „treść instytucji" obejmuje zarówno pojedyncze rozwiązania dylematów

decyzyjnych, których treść stanowi jedną, wyodrębnioną dyrektywę działania (np. „należy uiścić zapłatę"), jak i funkcjonalnie powiązane zbiory pojedynczych rozwiązań: czyli spójne, kompletne opisy osiągnięcia określonego celu gospodarczego lub innego celu społecznego. Opisy obejmujące informacje o wszystkich działaniach, jakie należy uwzględnić, aby osiągnąć założony cel (np. „sposób osiągania korzyści finansowej ze sprzedaży lokalu mieszkalnego", albo „sposób zabezpieczenia wierzytelności za pomocą weksla"). Takie „złożone", pełne opisy dostępnych opcji działania, proponujemy nazwać kompletami normatywnymi, albo schematami działania.

Przykłady pojedynczych rozwiązań:

1. Art. 154. § 1.K.s.h. Kapitał zakładowy spółki powinien wynosić co najmniej 5.000 złotych.
   § 2. Wartość nominalna udziału nie może być niższa niż 50 złotych.

2. Art. 202. § 1. K.s.h. Jeżeli umowa spółki nie stanowi inaczej, mandat członka zarządu wygasa z dniem odbycia zgromadzenia wspólników zatwierdzającego sprawozdanie finansowe za pierwszy pełny rok obrotowy pełnienia funkcji członka zarządu.

3. Art. 58. § 2. K.c. Nieważna jest czynność prawna sprzeczna z zasadami współżycia społecznego.

4. Art. 20. Konstytucji Społeczna gospodarka rynkowa oparta na wolności działalności gospodarczej, własności prywatnej oraz solidarności, dialogu i współpracy partnerów społecznych stanowi podstawę ustroju gospodarczego Rzeczypospolitej Polskiej.

Problem treści instytucji oznacza, po pierwsze, ustalenie treści pojedynczych rozwiązań, czyli zrozumienie jak brzmi dyrektywa działania, jaką do nas ktoś (np. ustawodawca) kieruje. W przykładach nr 1 - 2 treść dyrektywy wydaje się oczywista, jednak jeśli weźmiemy pod uwagę przykłady nr 3 – 4, sprawa przestaje być taka prosta. Jak rozumieć dyrektywę, która z tego rozwiązania (np. przepisu konstytucji) dla nas wynika? "Musisz zrobić ...?", "Możesz zrobić...?" No właśnie, kto i co? Jak rozumieć treść tego polecenia (dyrektywy)? Jak to polecenie dokładnie brzmi, do kogo jest kierowane, w jakiej sytuacji? Tak właśnie wygląda klasyczny problem rozumienia treści rozwiązania (normy, dyrektywy). Dotyczy to zarówno rozwiązań spisanych, sformalizowanych (jak prawo), jak i nieformalnych, przekazywanych np. ustnie (jak niektóre reguły prowadzenia biznesu, albo rywalizacji o wyższe miejsce w hierarchii społecznej).

Rozpoznanie treści instytucji winno więc polegać zarówno na:

1) poznawaniu treści pojedynczych rozwiązań formalnych i nieformalnych, na podstawie wiedzy właściwej dla danej dyscypliny, adekwatnej dla charakteru rozwiązania (formalnego lub nieformalnego), jak i
2) wiązaniu pojedynczych rozwiązań (wspólnym wysiłkiem badaczy reprezentujących adekwatne dyscypliny naukowe) w funkcjonalne całości (schematy działania, in. komplety normatywne).

W tym drugim wypadku najważniejsze jest zrozumienie, jaka jest RELACJA pomiędzy poszczególnymi rozwiązaniami, które w ramach tego samego kompletu normatywnego stymulują proces decyzyjny człowieka. Czyli: które rozwiązania (dyrektywy działania) są dla człowieka istotniejsze?

Paweł Chmielnicki

4. „Cztery kamienie węgielne instytucjonalizmu”

CZTERY KAMIENIE WĘGIELNE INSTYTUCJONALIZMU

GENEZA **TREŚĆ**

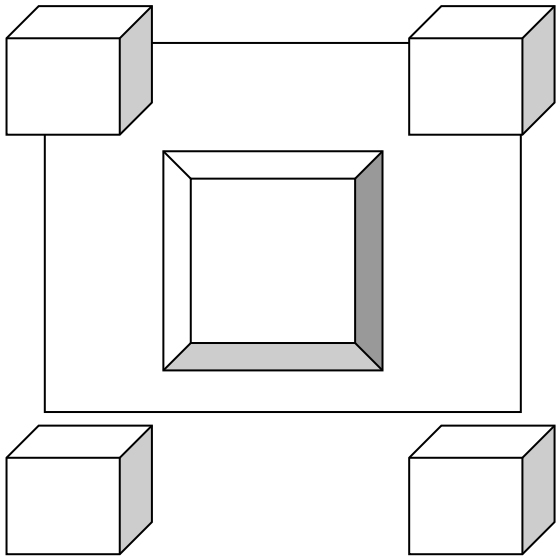

MOTYWOWANIE **EWOLUCJA SYSTEMU**

PODSTAWOWE SEGMENTY PODEJŚCIA BADAWCZEGO INSTYTUCJONALIZMU

1. Poszukiwanie genezy instytucji

Rozumiemy przez to cele badawcze dotyczące ustalania społecznej (społeczno – ekonomicznej) genezy instytucji. Problematyka genezy powstawania instytucji obejmuje identyfikowanie zjawisk, które możemy określić jako różnorakie przyczyny powstawania instytucji. Ustalenia takie muszą obejmować w szczególności kwestię funkcji instytucji (jakim celom mają służyć, po co powstały?). U podstaw pojawienia się danej instytucji leży - prawdopodobnie, najczęściej - chęć osiągnięcia jakiegoś celu działania, przez określone podmioty (indywidualne osoby lub podmioty zbiorowe). Ta pierwotna intencja zapewne w największym stopniu determinuje kształt i funkcje instytucji (cele działania, jakie można za jej pomocą osiągnąć), ale należy brać pod uwagę także możliwość mniejszej lub większej zmiany tych funkcji, w stosunku do pierwotnych intencji, na skutek oddziaływania różnorodnych czynników związanych z procesem kształtowania się instytucji w ramach interakcji społecznych. Reasumując, chodzi o diagnozowanie wszelkich czynników wpływających na pojawienie się instytucji, w tym celów działania, jakie wiążą różne podmioty z daną instytucją.

Wchodziłyby tu w grę takie działania badawcze, jak: badanie przyczyn pojawiania się rozwiązań nieformalnych służących osiąganiu zysku wymiernego w sensie ekonomicznym, badanie przyczyn pojawiania się nieformalnych reguł osiągania korzyści niewymiernych w sensie ekonomicznym (jak np. awans w stratyfikacji społecznej), badanie przyczyn stanowienia rozwiązań formalnych, jak prawo i normy religijne, ustalanie genezy tworzenia rozwiązań stosowanych w korporacjach biznesowych, etyki biznesowej, itp.

2. Ustalanie treści instytucji

Rozumiemy przez to ustalanie treści (egzegezę) rozwiązań dylematów decyzyjnych (dyrektyw działania) składających się na instytucje. Desygnaty pojęcia „instytucja" są bardzo różnie rozumiane. Nie wzbudzi jednak chyba kontrowersji taki sposób rozumienia tego pojęcia, iż instytucja to dobro niematerialne. Rodzaj gotowego rozwiązania, którym może posłużyć się człowiek, kiedy próbuje osiągnąć jakiś cel działania i ma podjąć decyzję, co zrobić w danej sytuacji. Zatem, instytucja to rodzaj „opisu działania" o walorze generalnym i abstrakcyjnym. Tzn., że może być wykorzystany przez każdą osobę, która stanie przed tym samym problemem. Instytucja „mówi" wówczas, co można (należy) zrobić, lub jakiego działania nie podejmować (stanowi komunikat o dostępnych opcjach działania). Skoro instytucja jest opisem dostępnych opcji działania, to należy ustalić, jak ten opis dokładnie „brzmi", czyli jaka jest treść komunikatu, który te opcje prezentuje. Można przyjąć, że zbiór desygnatów pojęcia „treść instytucji" obejmuje zarówno pojedyncze rozwiązania dylematów decyzyjnych, których treść stanowi jedną, wyodrębnioną dyrektywę działania (np. „należy uiścić zapłatę"), jak i funkcjonalnie powiązane zbiory pojedynczych rozwiązań: czyli spójne, kompletne opisy osiągnięcia określonego celu gospodarczego lub innego celu społecznego. Opisy obejmujące informacje o wszystkich działaniach, jakie należy uwzględnić, aby osiągnąć założony cel (np. „sposób osiągania korzyści finansowej ze sprzedaży lokalu mieszkalnego", albo „sposób zabezpieczenia wierzytelności za pomocą weksla"). Takie „złożone" opisy dostępnych opcji działania, proponujemy nazwać kompletami normatywnymi, albo schematami działania.

Żadna treść instytucji nie jest znana z góry, każda musi być rozpoznana. Dotyczy to zarówno instytucji formalnych (jak prawo), jak i - zwłaszcza – nieformalnych. Należy pamiętać, że np. przepis ustawy (fragment jej tekstu), nie jest tym samym, co treść komunikatu informującego o prawnie dostępnych opcjach działania. Przepis ustawy (zapisany komunikat, tekst) to tylko materiał badawczy, który służy do poznania właściwej treści opisu działania (czyli normy prawnej). Cały wysiłek zawodowy prawników skupiony jest w zw. z tym na poznawaniu treści instytucji formalnych, m.in. poprzez analizę (egzegezę) tekstów aktów prawnych. Skoro nawet w przypadku tak „dokładnie zagregowanej informacji o opcjach działania", jaką są teksty aktów prawnych, konieczne jest uruchomienie osobnego procesu rozpoznania treści opisów działania zawartych w aktach prawa (czyli ustalenia, co one „mówią" do adresata), to tym bardziej paląca staje się kwestia poznania (zrozumienia) treści instytucji nieformalnych (to winno być domeną ekonomistów, antropologów, socjologów, psychologów, etc.).

Rozpoznanie treści instytucji winno więc polegać na poznawaniu treści pojedynczych rozwiązań formalnych i nieformalnych, na podstawie wiedzy właściwej dla danej dyscypliny, adekwatnej dla charakteru rozwiązania (formalnego lub nieformalnego) i wiązaniu pojedynczych rozwiązań (wspólnym wysiłkiem badaczy reprezentujących adekwatne dyscypliny naukowe) w funkcjonalne całości (schematy działania, in. komplety normatywne).

3. Motywowanie człowieka (przesłanki oceny skutków)

Rozumiemy przez to wskazywanie możliwych konsekwencji (skutków) wprowadzania do obiegu instytucji (instytucji - w znaczeniu zaprezentowanym w pkt. 2, t.j. w sensie pojedynczego rozwiązania dylematu decyzyjnego lub całego kompletu normatywnego) w zakresie oddziaływania na kierunki działań człowieka, dokonywanych przez niego wyborów, stawianych sobie celów działania, etc. Chodzi o kierunkowanie procesu decyzyjnego człowieka, w ramach procesów gospodarowania i innych interakcji społecznych. Innymi słowy, omawiana kwestia dotyczy ustalenia funkcji instytucji polegających na powstrzymywaniu albo pobudzaniu pewnych zachowań (działań).
Chodziłoby o ustalenie znaczenia układu instytucjonalnego jako *sui generis* zbioru „wektorów siły" oddziałujących na proces decyzyjny człowieka, przez co możliwe staje się adekwatne badanie efektywności / skuteczności instytucji. Ustalenia takie wydają się względnie proste w przypadku pojedynczych instytucji (w sensie: pojedynczego rozwiązania dylematu decyzyjnego lub pojedynczego kompletu normatywnego – vide pkt 2), ale mogą być bardzo skomplikowane w przypadku próby zrozumienia całego splotu tych „wektorów" (w przypadku oddziaływania na człowieka nie pojedynczych instytucji, ale całego ich systemu, całego układu instytucjonalnego).
Działania badacze odnosiłyby się zatem do efektów (skutków) wprowadzania do obiegu społecznego instytucji, ale nie poprzez ilościowe badanie efektów, ale wskazywanie adekwatnych przesłanek do badania ilościowego.

4. Ewolucja i/lub stanowienie porządku instytucjonalnego (ładu aksjonormatywnego)

Rozumiemy przez to wskazywanie konsekwencji samorzutnego pojawiania się (wyewoluowywania) lub celowego wprowadzania do obiegu społecznego (ustanowienia) poszczególnych instytucji dla zmiany (ewolucji) całego ładu aksjonormatywnego i rozwoju cywilizacji, m.in. poprzez kojarzenie kierunków zmian (ewolucji) ładu aksjonormatywnego poszczególnych subsystemów (intrapaństwowych, państwowych, ponadpaństwowych, interpaństwowych).

Paweł Chmielnicki

III. Wywiady

Wywiady z członkami Stowarzyszenia „Fontes” opracował Piotr Feczko.

A.
Wywiad z panem doktorem Aleksandrem Słyszem

Pan doktor nauk prawnych Aleksander Słysz wykonuje zawód doradcy podatkowego. Jego zainteresowania naukowe dotyczą przede wszystkim prawa podatkowego. W szczególności pan doktor brał udział w 2014 roku w projekcie FONTES *"Nabycie lokalu lub domu od dewelopera. Wykładnia przepisów i efekty ich stosowania". Za*interesowania pozanaukowe dotyczą głównie sportu, który stanowi główne hobby pana doktora, a także: dietetyki, muzyki i fotografii.

Dlaczego Pan Doktor przystąpił do FONTES?
Przesłanką główną podjęcia decyzji o przystąpieniu do FONTES była chęć realizacji projektów badawczych dotyczących prawa, a realizowanych na szerszej niż pozytywno prawna - płaszczyźnie badawczej. Miałem możliwość być częścią projektu realizowanego przez FONTES (tzw. P3 - Nabycie lokalu lub domu od dewelopera) i skrzyżowanie zastosowanego interdyscyplinarnego podejścia badawczego, z uwzględnieniem w badaniu nie tylko efektu procesu stanowienia prawa (w postaci obowiązujących norm), ale również przyczyn tworzenia tych norm bardzo mi zaimponowało.

Jakie są przyczyny Pana zainteresowania się genezą prawa?
Prawo winno pełnić funkcje użyteczne dla społeczeństwa, każda norma wprowadzana do systemu prawa realizować ma pewien cel – niestety w niektórych przypadkach trudno cel ten odkryć i ustalić czemu, komu dana regulacja ma służyć, jakie chroni interesy i jakie realizuje wartości.

Dlaczego Pan interesuje się problematyką skutków, efektywności regulacji prawnych?
Prawo to w pewnym sensie również szczytna idea istnienia wspólnych norm postępowania właściwych dla danego społeczeństwa, badając je mamy szansę na identyfikacje i wykazanie istnienia pewnych dysfunkcji co jest pierwszym krokiem do ich eliminacji i może być podstawą dla ustawodawcy do tworzenia w przyszłości regulacji wyższej jakości, wolnych od wad i nie nastawionych na realizację partykularnych interesów.

Jakie Pan widzi mocne, a jakie słabe strony metod używanych obecnie w badaniach naukowych prawa?
Metody badawcze są stale rozwijane i udoskonalane, jeśli myśleć o nich w charakterze narzędzi, którymi prawnik się posługuje, zwiększa się nie tylko ich ilość ale i jakość – są udoskonalane w drodze ewolucji. Niemniej jednak badania naukowe często organiczne są przez sztywne związanie metodologii badawczej z pozytywnoprawnym rozumieniem prawa, podczas gdy w wielu przypadkach realizacja stawianych przed badaniem celów nie może być osiągnięta bez opuszczenia pola nauki prawa w klasycznym tego słowa rozumieniu. Normy prawa podatkowego są tu dobrym przykładem, gdyż w pewnym uproszczeniu kryje się za nimi pieniądz, mamy bowiem do czynienia z grupą norm, które służą nieekwiwalentnemu przesunięciu środków pieniężnych jednostki na rzecz społeczności. Związek np. z ekonomią jest w tej grupie norm bardzo ścisły – niekiedy bez opuszczenia pola nauki prawa i sięgnięcia do pozaprawnej wiedzy czy metod

badawczych uzyskanie satysfakcjonujących wyników badania nie będzie możliwe.

Czym Pana zdaniem - badania naukowe nad prawem powinny się różnić od wykładni prawa dokonywanej w codziennej praktyce prawniczej?
Badania naukowe winny obejmować większą ilość dyrektyw interpretacyjnych i korzystać ze wszystkich dostępnych, a użytecznych w konkretnym przypadku metod badawczych. W praktyce prawniczej nie ma możliwości dokonywania ustaleń obejmujących tak szerokie spektrum.

Jakie jest Pańskie zdanie na temat potrzeby prowadzenia badań nad prawem w ramach zespołów składających się z: 1) prawników różnych specjalności, 2) prawników i przedstawicieli innych dyscyplin nauk społecznych (ekonomia, socjologia, itp.)?
Oczywiście jest taka potrzeba, w zależności od przedmiotu badania winno kompletować się skład zespołów badawczych, w wielu przypadkach pole badania wykraczać będzie poza kompetencje prawnika i w takich sytuacjach nie tylko można ale i trzeba korzystać z wiedzy pozaprawnej, wynika to z podniesionych już wcześniej kwestii.

Czy Pana zdaniem badanie treści prawa powinno opierać się na rozumieniu kontekstu społeczno – gospodarczego, w którym prawo powstaje i funkcjonuje?
Wspomniany w pytaniu kontekst znajduje często swe odbicie w treści normy; aksjologia leżąca u podstaw ustanowienia norma odbija się w jej ontologii, zatem odpowiem tak, kontekst ten ma znaczenie nie tylko teoretyczne ale i praktyczne.

Jak Pan rozumie związek między poznaniem genezy prawa i rozumieniem jego treści, jak rozumie związek pomiędzy poznaniem skutków/efektywności prawa i rozumieniem jego treści?
Geneza regulacji jest zazwyczaj bardziej złożona niż sama regulacja, częścią genezy jest cel jaki norma ma spełniać, stąd geneza jest częścią wykładni teleologicznej, która zaś jest narzędziem pozwalającym, w połączeniu z innymi metodami wykładni, na ustalenie treści prawa z uwzględnieniem celu. Innymi słowy, przyjmując apragmatyczne rozumienie wykładni i jej derywacyjny model, ustalenie treści normy wymaga często poznania jej genezy i uwzględnieniu dyrektyw wykładni, które geneza ta rodzi.

Co jest potrzebne prawnikowi – naukowcowi (jakie informacje, jakiego rodzaju wiedza), aby mógł kompetentnie odpowiadać na pytania, jakie prawo powinno być?
Ustawodawca decydować winien jakie prawo powinno być, zgodnie z regułami demokratycznego państwa prawa, prawnik-naukowiec winien zaś zbadać czy prawo to rzeczywiście jest takie jak miało być (a zatem musi umieć wskazać jakie ono jest) oraz ew. wskazać jak regulacja winna wyglądać by prawo rzeczywiście było takie jak ustawodawca chciałby by było.

Czy publikacje tworzone obecnie przez naukowców dla prawników – praktyków są zadowalające pod względem użyteczności, jak tworzyć publikacje bardziej użyteczne dla praktyki prawniczej, jaką powinny mieć treść, aby praktyk pozyskiwał z publikacji naukowej wszystkie informacje potrzebne do załatwienia jakiejś sprawy „od początku, do końca”?
Jest wiele cennych pozycji na rynku wydawniczym, niemniej jednak pojawia się pewna bariera użyteczności wyników badań naukowych dla praktyki, tę barierę trzeba przełamywać pokazując użyteczność tych wyników i niejako ucząc jak należy z nich korzystać. Z drugiej strony nauka winna zajmować się również problemami identyfikowanymi przez praktykę; powodów jest wiele m.in. zwiększenia użyteczności

społecznej wyników badań. Istnieje także problem dostępu przez praktyków do osiągnięć naukowców, wiele niezwykle cennych odkryć przechodzi bez echa ze względu na ograniczony zasięg publikacji czy nawet jej brak. Ważnym celem jaki FONTES mogłoby realizować jest uzmysłowienie praktykom, że efekty badań naukowych mogą być przez nich z powodzeniem wykorzystywane w praktyce. Nauka dla praktyki, praktyka dla nauki.

W jaki sposób Pan planuje się włączyć do prac FONTES?

Odpowiedź na to pytanie jest złożona, w pierwszej kolejności chciałbym przyczynić się do osiągania celów jakie FONTES stawia przed sobą, służąc tam gdzie będzie to użyteczne swoją osobą - niewątpliwie pozwoli mi to nadal się rozwijać. W dalszej kolejności chciałbym w możliwie szerokim zakresie badać wybrane normy prawa podatkowego kształtujące obowiązki jednostki, z uwzględnieniem tak genezy wybranych regulacji jak i innych istotnych zagadnień pozaprawnych.

B.
Wywiad z panią doktor Ewą Wójcicką

Pani dr nauk prawnych Ewa Wójcicka jest adiunktem w Instytucie Prawa, Administracji i Zarządzania Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie. Piastuje tam funkcję kierownika Zakładu Postępowania Administracyjnego i Sądowego. Dotychczasowe pole zainteresowań pani doktor przede wszystkim stanowi tematyka problematyki sądowej kontroli administracji publicznej, szczególnych środków zaskarżenia i postępowania uproszczonego w administracji.

Co zwróciło Pani uwagę w działalności FONTES?

Moją uwagę zwróciło inne, bardziej całościowe podejście do badań nad prawem, zwłaszcza zaś nad procesem legislacyjnych i oddziaływania na niego ideologii, konsultacji społecznych, wreszcie presji politycznej. Ponadto cel działalności Stowarzyszenia, jakim jest m.in. poznanie przyczyn wprowadzania do obiegu społecznego poszczególnych norm prawnych, pozostaje w ścisłej korelacji z moimi zainteresowaniami badawczymi, mianowicie oddziaływaniem Rady Europy i Unii Europejskiej na wewnętrzny porządek prawny, zwłaszcza zaś na przyjęty przez polskiego ustawodawcę model sądowej kontroli administracji publicznej.

Jakie są przyczyny Pani zainteresowania się genezą prawa?

Przyczyn zainteresowania się genezą prawa jest kilka. Przede wszystkim ma ono związek z moimi badaniami naukowymi, które – jak już wspomniałam – koncentrują się na wpływie Rady Europy i Unii Europejskiej oraz orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka i Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej na postępowanie sądowoadministracyjne. Przedmiotem swoich badań uczyniłam nie tylko oddziaływanie na stanowienie prawa, ale również na sądowe stosowanie prawa, włącznie z jego interpretacją.

Zainteresowanie genezą prawa ma również związek z obserwowaną od pewnego czasu wręcz galopującą inflacją prawa. Tylko w 2015 roku przyjęto 289 ustaw i 1452 rozporządzeń wykonawczych. Objętość stanowionego prawa skutkuje coraz większym skomplikowaniem systemu prawnego i pogorszeniem jego jakości. Zintensyfikowane w ostatnich latach zmiany przepisów prawa obligują do podjęcia badań co do ich przyczyn, a zwłaszcza ich jakości i zakresu. Częste nowelizacje negatywnie wpływają na zaufanie do państwa i systemu prawnego. Skrajnym przykładem jest ustawa z 24 września 2010 r. o ewidencji ludności, która w okresie vacatio legis była tak gruntownie nowelizowana, że wraz z wejściem w życie został ogłoszony jej tekst jednolity. Wypada wyrazić nadzieję, że zjawisko to nie jest potwierdzeniem słów Tacyta – im większy nieład w państwie, tym liczniejsze ustawy.

Dlaczego Pani interesuje się problematyką skutków, efektywności regulacji prawnych?

Zgadzam się z prof. Jerzym Stelmachem, że w Polsce wciąż zbyt rzadko stawia się pytania, czy istniejące lub tworzone prawo zadziała, czy ułatwi pewną dziedzinę życia społecznego, czy też stanie się elementem hamującym rozwój. Pytania te należy również postawić w odniesieniu do unormowań dotyczących sądowej kontroli administracji. Nie ulega wątpliwości, że efektywność kontroli sądowoadministracyjnej i skuteczna egzekucja prawomocnych orzeczeń sądowych są fundamentalnym elementem państwa prawa. Odmowa wykonania orzeczenia sądu, czy tzw. efekt jo-jo, gdy sprawa powtórnie, a nawet wielokrotnie wraca do sądu administracyjnego z powodu niezastosowania się przez organ do oceny prawnej i wskazań co do dalszego postępowania, czyni prawo do rzetelnego procesu jedynie prawem pozorem.

Jakie Pani widzi mocne, a jakie słabe strony metod używanych obecnie w badaniach naukowych prawa?

Prawo jest zjawiskiem złożonym. Jego kompleksowe badanie wymaga zastosowania różnych metod, nie tylko językowo-logicznej, prawnoporównawczej czy aksjologicznej. Myślę, że w większym zakresie należałoby korzystać z ekonomicznej analizy prawa, której rolą jest dążenie do jak największej efektywności regulacji prawnych.

Jaki jest Pani zdanie na temat potrzeby prowadzenia badań nad prawem w ramach zespołów składających się z: 1) prawników różnych specjalności, 2) prawników i przedstawicieli innych dyscyplin nauk społecznych (ekonomia, socjologia, itp.)?

Myślę, że tak. Z chęcią zaangażowałabym się w projekt mający na celu określenie w jaki sposób standard chroniący prawo do sprawiedliwego procesu stworzony pod egidą Rady Europy i Europejskiego Trybunału Praw Człowieka wpływa na postępowanie sądowe (cywilne, karne, sądowoadministracyjne) i dostęp do sądów w Polsce. Niedawny wyrok pilotażowy Rutkowski i inni przeciwko Polsce, w którym ETPCz stwierdził dysfunkcjonalność polskiego prawodawstwa w zakresie środków przeciwdziałających przewlekłości postępowań, wskazuje na istnienie strukturalnych problemów wymiaru sprawiedliwości.

Czy badanie treści prawa powinno opierać się na rozumieniu kontekstu społeczno – gospodarczego, w którym prawo powstaje i funkcjonuje?

Zdecydowanie tak. Wiadomym jest, że prawo nie jest celem samym w sobie i nie funkcjonuje w próżni. Cele, które system prawa ma realizować, zależą od wielu czynników, w tym obowiązującego systemu gospodarczego i społecznego. Kontekst społeczno-gospodarczy ma istotne znaczenie zwłaszcza w procesie tworzenia prawa. Prawodawca musi uwzględnić nie tylko społeczne skutki przyjmowanych rozwiązań, ale i stosunek społeczeństwa wobec uchwalanych przepisów. Posłużę się tu przykładem zjawiska legal transplants, a więc przejmowania obcych rozwiązań normatywnych do porządku krajowego. Skuteczne przejęcie całej instytucji prawnej lub jedynie cząstkowego rozwiązania wymaga nie tylko badań prawnoporównawczych. Szczególne znaczenie mają uwarunkowania społeczno-gospodarcze oraz kultura prawna, gdyż nawet w państwach z tego samego kręgu kulturowego są one zróżnicowane. To, co jedno społeczeństwo uważa za godne ochrony prawnej, niekoniecznie musi być postrzegane jako wartość w innym społeczeństwie. Pogodzenie regulacji prawnych z obowiązującym systemem społeczno-gospodarczym – nie wspominając o systemie moralnym – bywa skomplikowanym zabiegiem prawnym.

Czy publikacje tworzone obecnie przez naukowców dla prawników – praktyków są zadowalające pod względem użyteczności, jak tworzyć publikacje bardziej użyteczne dla praktyki prawniczej, jaką powinny mieć treść, aby praktyk pozyskiwał z publikacji naukowej wszystkie informacje potrzebne do załatwienia jakiejś sprawy „od początku, do końca”?

Nie jestem prawnikiem – praktykiem, więc trudno mi ocenić, czy publikacje są dla nich użyteczne. Niejednokrotnie jednak sama spotkałam się z sytuacją, że komentarz do ustawy skończył się tam, gdzie zaczynał się problem.

W jaki sposób Pani planuje się włączyć do prac FONTES?

Z chęcią wezmę udział w projektach Stowarzyszenia, zwłaszcza tych, których przedmiotem byłoby badanie regulacji normujących sądową kontrolę administracji.

C.
Wywiad z panem magistrem Patrykiem Benderem

Pan magister Patryk Bender jestem doktorantem w Katedrze Prawa Rolnego Uniwersytetu Jagiellońskiego. Do jego zainteresowań badawczych zalicza się prawo spadkowe (w szczególności zasada autonomii woli w prawie spadkowym) oraz prawo rzeczowe (szczególnie prawo nieruchomości - w tym cywilnoprawne aspekty obrotu nieruchomościami rolnymi). Przygotowuje pracę doktorską - poświęconą umowie o zrzeczenie się dziedziczenia). Pan magister jest zastępcą notarialnym w jednej z podkarpackich kancelarii. W wolnych chwilach uprawia sport (piłka nożna, triathlon), czytam literaturę nieprawniczą i oddaje się podróżom (tak bliższym, jak i dalszym).

Dlaczego Pan przystąpił do FONTES?

Późną jesienią ubiegłego roku, podczas lektury jednego z czasopism prawniczych natknąłem się na informację dotyczącą organizowanego przez Stowarzyszenie konkursu „Wykładnia prawa jako pochodna rozumienia celu i sposobu działania", w którym zadaniem była analiza przyczyn i skutków wybranej regulacji prawnej. Trwało akuratnie *vacatio legis* ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 roku - o kształtowaniu ustroju rolnego, która wydawała mi się znakomitym materiałem dla dokonania takowej analizy. Bliższe zetknięcie z metodą badawczą przyjmowaną w Stowarzyszeniu FONTES (zarówno na skutek zapoznania się z dotychczasowymi projektami Stowarzyszenia, jak i dzięki serdeczności profesora Pawła Chmielnickiego, który przyjął mnie na dyżurze i wyjaśnił główne założenia metodologiczne) wzbudziło we mnie przekonanie, że przyjmowana w "Fontes" wizja badań nad prawem bliska jest memu spojrzeniu na to, jakie założenia winno się przyjmować przy analizie regulacji prawnych. Mimo, że w konkursie ostatecznie nie wziąłem udziału, uznałem za intelektualnie pociągające zaangażowanie się w dalsze działania w gronie osób przyjmujących optykę odzwierciedloną we wspomnianej metodzie.

Jakie są przyczyny Pana zainteresowania się genezą prawa?

Odpowiedź na to pytanie będzie w dużej mierze uzupełnieniem poprzedniej. Wspomniana wyżej regulacja (na gruncie której przygotowywałem nieukończoną ostatecznie pracę konkursową) została uchylona i nie weszła w życie, zaś podejmowana przez nią sfera unormowań dotyczących obrotu nieruchomościami rolnymi poddana została przez prawodawcę dalszym nowelizacjom. Będąc z zagadnieniem "na bieżąco", obserwowałem (i wciąż obserwuję) interesujące zjawiska w zakresie przyczyn i podstaw konkretnych uregulowań rzeczonej materii. Choć skłamałbym twierdząc, że wcześniej nie dostrzegałem istotnej roli przyczyn konkretnych rozwiązań przy tak badaniu, jak i stosowaniu prawa, lecz skala i charakter obserwowanych zjawisk jeszcze wzmogły me przekonanie o konieczności traktowania podstaw poszczególnych unormowań nie jako ewentualnego dodatku do analizy dogmatycznej, lecz jako punktu wyjścia doń.

Dlaczego Pan interesuje się problematyką skutków (efektywności) regulacji prawnych?

Najprostszą odpowiedzią byłoby stwierdzenie, że skutki te na co dzień obserwuję, uczestnicząc w obrocie prawnym. Gwoli przykładu, po raz wtóry przywołam przywoływaną już wyżej materię obrotu nieruchomościami rolnymi. Okazuje się, że jej skutki praktyczne znacząco (nieraz wręcz drastycznie) odbiegają od deklarowanych czy przewidywanych przez prawodawcę. Tymczasem to właśnie rzeczywiste skutki regulacji (zestawione ze skutkami przewidywanymi czy pożądanymi) stanowią pierwszoplanowy miernik jakości prawa. Również przy jego analizie *de lege lata* nie można, moim zdaniem, pominąć

skutków takiego czy innego stanowiska. Nie służy ona wszak sama sobie, ale wpływa (mniej lub bardziej bezpośrednio) na świat w którym tak lub inaczej rozumiana norma obowiązuje.

Jakie Pan widzi mocne, a jakie słabe strony metod używanych obecnie w badaniach naukowych prawa?

Jak już wspominałem, analiza dogmatyczna nie może być sztuką dla sztuki; podobnie jak instytucje i regulacje prawne nie są celem same w sobie. Zdarza się o tym zapominać szczególnie praktykom prawa, ale nie bez grzechu są tu też ci teoretycy, którym brakło niekiedy odpowiedniej wrażliwości praktycznej, zastąpionej nazbyt głębokim zatopieniem w formalnej analizie normatywnej. A przecież - „*summa iura, summa iniuria*". Gwoli sprawiedliwości trzeba jednak dodać, że nie brak (zarówno wśród opracowań "pomnikowych" dla polskiej nauki prawa, jak i wśród prac najnowszych) również dzieł łączących znakomitą analizę dogmatyczną z uważną perspektywą systemową i praktyczną.

Czym Pana zdaniem - badania naukowe nad prawem powinny się różnić od wykładni prawa dokonywanej w codziennej praktyce prawniczej?

Nie jestem zwolennikiem rozłączności refleksji naukowej nad prawem od jego wykładni czynionej na potrzeby praktyki. Oczywiście, zależnie od kontekstu, nadawanego przez konkretną sprawę oraz rolę przyjętą w procesie praktycznego stosowania prawa (inna jest wszak rola sędziego, inna adwokata, a jeszcze inna notariusza) spojrzenie praktyczne zawsze będzie się różniło od spojrzenia naukowego. Nie zwalnia to jednak, moim zdaniem, praktyków z podstawowych dla każdego prawnika obowiązków dążenia w swej pracy do - proszę wybaczyć nieco wyświechtany punkt odniesienia - ulpianowskiego "*boni et aequi*". A taką ścieżką podążać nie sposób bez szerszego spojrzenia na prawo, w którym nie patrzy się na regulację prawną jako na przypadkowy zbiór norm, ale jako na element szerszego systemu, co z kolei jest nieosiągalne bez choćby minimalnej refleksji teoretycznej. Słynny lwowski cywilista Ernest Till podkreślał, że nie ma nic lepszego dla praktyki niż dobra teoria, i pod słowami tymi z pełnym przekonaniem się podpisuję.

Czy istnieje potrzeba prowadzenia badań nad prawem w ramach zespołów składających się z: 1) prawników różnych specjalności, 2) prawników i przedstawicieli innych dyscyplin nauk społecznych (ekonomia, socjologia, itp.)?

Na oba tak postawione pytania odpowiadam zdecydowanie twierdząco. Poszczególne gałęzi prawa nie stanowią przecież swoistych "wieży z kości słoniowej", lecz egzystują w określonych uwarunkowaniach zarówno prawnych (zakreślanych pozostałymi regulacjami systemu prawnego) jak i społecznych. Nadto, wielokrotnie dostrzegałem zadziwiające (a nierzadko przy tym - inspirujące i pouczające) różnice w spojrzeniu na poszczególne instytucje prawne w zależności od tego kto (i przez pryzmat jakiej wiedzy i jakiego doświadczenia) na nie spogląda.

Czy Pana zdaniem badanie treści prawa powinno opierać się na rozumieniu kontekstu społeczno – gospodarczego, w którym prawo powstaje i funkcjonuje?

Oczywiście, że tak! Choć prawnicy niekiedy o tym zapominają, prawo pełni rolę służebną względem stosunków i relacji które ma regulować. Opisywanie prawa bez uwzględnienia prawideł świata, w którym funkcjonuje, prędzej czy później wiedzie na manowce. Cóż ze spójnej teoretycznie konstrukcji jurydycznej, która w zderzeniu z rzeczywistością nie działa jak należy?

Jak Pan rozumie związek między poznaniem genezy prawa i rozumieniem jego treści, jak rozumie związek pomiędzy poznaniem skutków/efektywności prawa i rozumieniem jego treści?

Choć przypisywane kanclerzowi Otto von Bismarckowi stwierdzenie, w świetle którego "prawo jest jak kiełbasa - lepiej nie wiedzieć jak je się robi" ma w sobie sporo uroku (jak też trafności, jeśli idzie o aspekty "estetyki ogólnej"), to nie ulega dla mnie wątpliwości że nieodzownym dla poznania prawa jest nie tylko poznanie brzmienia jego unormowań, ale także umiejętność jego oceny. A tej nie da się dokonać bez zestawienia zamierzeń i skutków konkretnego aktu. Jeśli już zostajemy przy skojarzeniach kuchennych - dla oceny potrawy nie wystarczy stwierdzić, jak ona prezentuje się na talerzu, lecz trzeba wziąć pod uwagę również sposób przygotowania, walory smakowe, wartości odżywcze i ewentualne skutki zdrowotne płynące z jej spożycia. A zatem - rozumienie i poznanie prawa nie jest możliwe bez znajomości jego podstaw oraz efektów.

Co jest potrzebne prawnikowi – naukowcowi (jakie informacje, jakiego rodzaju wiedza),aby mógł kompetentnie odpowiadać na pytania, jakie prawo powinno być?

By wiedzieć jakie prawo powinno być, trzeba najpierw wiedzieć jakie jest. A tej wiedzy nie sposób, jak już wspominałem, osiągnąć badając same normy prawne. Konieczne jest jeszcze postawienie pytania dlaczego jest takie, a nie inne, a także dlaczego działa w taki sposób (lub dlaczego nie działa w sposób pożądany). Dopiero taka refleksja pozwala na zbudowanie modelu "prawa pożądanego", a tym samym na odpowiedzialne kształtowanie postulatów *de lege ferenda.* Wszak temu, kto nie wie, do jakiego portu zmierza, żadne wiatry nie sprzyjają.

Czy publikacje tworzone obecnie przez naukowców dla prawników – praktyków są zadowalające pod względem użyteczności, jak tworzyć publikacje bardziej użyteczne dla praktyki prawniczej, jaką powinny mieć treść, aby praktyk pozyskiwał z publikacji naukowej wszystkie informacje potrzebne do załatwienia jakiejś sprawy „od początku, do końca”?

Odpowiedź na to pytanie będzie typową odpowiedzią prawnika: "to zależy". Z doświadczeń własnych, płynących z praktyki notarialnej, dostrzegam zarówno publikacje niezmiernie przydatne i wpasowujące się w potrzeby zawodowe, jak i dzieła wpasowujące się w żartobliwe stwierdzenie, że "komentarz kończy się tam, gdzie zaczyna się problem". Niekiedy rzeczywiście brak publikacji o charakterze przekrojowym, pozwalającym w przystępny sposób poznać całokształt zagadnienia, jego siatkę pojęciową - co szczególnie przydatne, gdy praktykowi przychodzi mierzyć się z tematem będącym dlań zupełnym *novum.* Trzeba jednak zauważyć, że problem ten zostaje powoli dostrzeżony, na rynku wydawniczym coraz więcej publikacji z założenia ukierunkowanych praktycznie.

W jaki sposób Pan planuje się włączyć do prac FONTES?

Prócz badania prawa spadkowego, w związku z przygotowywaniem pracy doktorskiej, w sposób wzmagany potrzebami praktyki (lecz niewątpliwie rozwijający badawczo) w znaczącym stopniu zajmuje mnie zagadnienie wspominanych już wyżej przemian w zakresie obrotu nieruchomościami rolnymi. Obserwacje co do procesów wiodących do przyjęcia takiej, a nie innej regulacji w tym zakresie oraz analiza skutków przyjętych rozwiązań wydają się doskonałym polem dla badacza posługującego się metodą Fontes (stąd też, mimo ostatecznego niezgłoszenia pracy konkursowej, w wolnych chwilach przygotowuję zbieżny z metodą Fontes artykuł obejmujący już całokształt uregulowań w omawianym zakresie). Co będzie dalej - czas pokaże, przede wszystkim jednak jestem przekonany że wstąpienie w szeregi Stowarzyszenia będzie dla mnie początkiem inspirującej intelektualnej przygody.

IV. Informacje o osiągnięciach członków Stowarzyszenia

Niniejszym mamy przyjemność zaprezentować przede wszystkim: wydane /w okresie marzec 2016 r. – czerwiec 2016 r./ książki i ewentualne inne ważne prace naukowe opublikowane (np. raporty z badań), informacje o nowych stopniach, bądź tytułach członków Naszego Stowarzyszenia (co do których redakcja otrzymała informację od członków „Fontes" – wszystkim członkom rozesłaliśmy zapytanie w tej sprawie w marcu) oraz inne interesujące wiadomości na temat różnorakich osiągnięć członków Stowarzyszenia FONTES (nadesłane przez nich, bądź – w miarę możliwości - podawane przez redakcję *ex officio*).

A.

Redakcji jest niezwykle miło poinformować, że Prezes naszego Stowarzyszenia **Prof. nadzw. dr hab. Paweł Chmielnicki został członkiem zespołu przygotowującego projekt nowej Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym**. Zadanie to zostało powierzone konsorcjum w skład, którego wchodzą: SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny, Collegium Civitas oraz Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania z siedzibą w Rzeszowie. Więcej informacji można znaleźć na stronie internetowej MNiSW:http://www.nauka.gov.pl/ustawa-2-0-informacje/swps-uniwersytet-humanistycznospoleczny.html

Jednocześnie pragniemy pogratulować **Panu Profesorowi nadzw. dr-owi hab. Piotrowi Doboszowi wyboru na stanowisko Prodziekana ds. studiów administracyjnych WPiA Uniwersytetu Jagiellońskiego**.

Redakcja informuje, że pan **prof. nadzw. WSH w Sosnowcu Bolesław Maciej Ćwiertniak, wiceprezes Naszego Stowarzyszenia zakończył na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego postępowanie habilitacyjne** w dziedzinie nauk prawnych, w dyscyplinie prawo. Przede wszystkim podstawą wniosku habilitanta było osiągnięcie naukowe - monotematyczny cykl publikacji "Definiowanie, wyodrębnianie i systematyzacja prawa pracy". Jako pozostałe osiągnięcia naukowe zostały zaprezentowane liczne opracowania naukowe dotyczące: zasad prawa, prawa urzędniczego oraz innych zagadnień z zakresu prawa pracy. Poza głównym cyklem publikacji - habilitant opublikował 130 pozycji wydawniczych. Władze FONTES oraz redakcja pragną serdecznie pogratulować kolejnej habilitacji członka Naszego Stowarzyszenia.

B.

Publikacje naukowe członków Naszego Stowarzyszenia za okres grudzień marzec – czerwiec 2016 (*zgłoszone przez nich redakcji*):

A. Kotowski, Podstawy prawoznawstwa, Warszawa 2016
A. Kotowski, Model stosowania prawa w znowelizowanej procedurze karnej – próba analizy teoretycznej, Państwo i Prawo nr 2/2016
A. Kotowski, Pojęcie jednoznaczności wykładni prawa w świetle badań empirycznych orzecznictwa Izby Karnej Sądu Najwyższego, Prokuratura i Prawo, nr 7-8 2016
(recenzja) W. Kotowski, Problematyka wypadków drogowych, Warszawa 2016, Orzecznictwo sądów apelacyjnych, 2016 nr 3
(recenzja) W. Kotowski,, Ustawa z dnia 24 lipca 2015 r. – Prawo o zgromadzeniach (Dz. U., poz. 1485). Komentarz, Wydawnictwo „Rondo", Bielsko-Biała 2015, Prokuratura i Prawo, nr 1/2016

A. Kalisz, M. Zalewska, *Hans Kelsen in a Multicentric (Legal) Word* [w:] M. Belov (red.), Peter Lang 2016, s. 115 - 128

K. Płonka-Bielenin, Zrzeszanie się w stowarzyszeniach jako wyraz praw i wolności człowieka i obywatela – uwagi de lege lata i de lege ferenda, [w:] (red.) J. Jaskiernia, K. Spryszak, Międzynarodowe standardy ochrony praw człowieka a doświadczenia Polski, Toruń 2016r., s. 77-98.

K. Płonka-Bielenin, Wpływ prawa Unii Europejskiej na obecny kształt ustawy o zarządzaniu kryzysowym - wybrane zagadnienia, [w:] (red.) E. Wójcicka, B. Przywora, Europeizacja prawa administracyjnego i administracji publicznej, Częstochowa 2016r., s. 71-85.

Redakcja Biuletynu Informacyjno-Naukowego „FONS”

Redaktor Naczelny Piotr Feczko
Zastępca Redaktora Naczelnego *vacat*
Stała współpraca: Paweł Chmielnicki, Dobrochna Mnich

Kontakt z redakcją: fons@poczta.fm